Spurningar
Ut af
Frædunum,
Samanntæknar handa Børnum og fa Frødu Almuga-Folcke
af
Jone Arnesyne.

KAUPENHAFN,
Prentadar ad nyu hia J. J. Hopffner,
Universitatis Bok„rickiara,
Anno 1727.

Imprimatur

C. W. WORM.

Æruverdugum, Heidurlegum og Wællerdum

Buds Ørda Pienurum,

Samt

Husstiornarmønnum i Skalhollts Stipte,

Oskast

Fridur og Blessan af Gude i JESU Navne!

Vor eirn af Oss, Brædur Æruverduger, Skillde bidia ydduglega med David, Psal. 86, 11. Drottenn kienndu mier pinn Veg, jeg vil ganga i Þynum Sannleika. Þad maa vera stoor Styrckur fyrer Þann sem reisa skal, ef hann

annadhuort veit sialfur veigen grant, eda hefur Ferdugann Leidtoga, sem Tobias fordum, Tob. 5. Annars viaest hann af Syfelldum otta, ad hann mune kunna ad villast og rata i krauter: Nær Ferdenn er biriud, giefur thad og gooda Hugarhressing i mædunne, ef menn vita ad their eru a riettum Veige; Sanna munu thad flester, sem villst hafa rammlega a Siodur Lande, og komest hvi opt i Daudans Hættu. Aller erum vier a Reisu i thessum Heime, vier erum hier Framande og hofum engvann Blyfanlegann samastad, Psal. 39, 13. Sæler eru their sem thetta fa skiled, og na nockre efterlongun ad komast heim til Fodur Husa, hnar Drottenn er rykiande fra eilyfo til eilyfdar. Jgegnum thau dimmu Dræfe thessa

Lyfs

Lyfs Fær eingen ratad, nema hann vite grant af þeim rietta Veige, og kunne sier vid hann ad hallda. JESUS er Veguренn Sanleikurenn og Lyfed, Joh. 14, 6. Huor sem fylger þessum Veige, kann ecke villt ad fara. Vegur nefnest hann ecke einasta þes vegna, ad hann fyrer sitt Ord, sem er Ljos a vorum Vegum, Psal. 119. Vysar oss Veigen til Lyfsins, Joh. 1, 18. Helldur sierdeiles fyrer þa Grein, ad hann med sinne bitru Pyny, og bloodugum Dauda, hefur opnad oss Veg til Fodursens; þar hann hefur Herleidingena ad herfange teked, Eph. 4, 8. Og alla vora Ovine ad velle lagt, sem stoodu oss i Veige; Logmaled, Syndena, Daudan og Diofulenn: Hann hefur og forlykad oss vid sinn Himneska Fodur, so vier hofum

nu lidugann Gang til Nadarstolsens, Hebr. 4, 16. Og meigum i hans Skiole, og fyrer hans medalgaungu, daglega birtast med vorum Bænum fyrer Peim allra Hædsta, Heb. 7, 25. Petta er sa Hialprædesens Vegur, um huorn rædt og skrifad hafa aller Spamenn og Postular Drottens: Sa sem ecke lagar syna Reisu hier i Heime epter Pessum Veige, sa raafar i Myrckrunum, og hitter fyrer Satans Villustiga. Huar fyrer Pad er æred Naudsynlegt, ad so snart sem Ungbornen læra ad giora sin Gang fra Voggunne, Peim sie Pa strax bent til ad giefa Gaum ad Pessum Veige, af huorium Peim ber ad hafa gleggva vitund a medann Pau Lifa, so Pau fyrer Paun sama med Pad sydsta komest i Gegnum Daudans Port inn i eilyft

Lyf-

Lyf. Peir skilldu aller sia vel til, sem eiga ad hafa forsion fyrer Smælingium Christelegrar Kirckiu, ad lyka sem mædurnar fostra syn Bern med natturlegre Mielk, til Vidhallds og Eflingar Peim ytra Manne, so mætte sa innre fad eirnen Vext og Vidgang af Peirre Skinsamlegu Mielk Guds Orda, fyrer huoria eg meina epter Postulans Orda tiltæke, 1 Petr. 2, 2. Bern Catechismum eda Christeleg Fræde. Enn i pessu finst Stor Brestur hia Morgum Husstiornarmennum, Jeg villde oska hann findest ecke eins hia Prestunum, sem eiga ad standa fyrer Verckenu, og taka Hendenne til med, so ad Peir vekve Pad sem plantad var, 1 Cor. 3, 7. Flester Forelldrar leggia Grundvollen, med Paule, hia synum Bernum og kienna peim ad le-

sa framm Hofudparta Christe-legs Lærdoms; enn sydann er þar, þess a mille, af Apollo Læ-resveinum mioglitlu vidbætt, til ad æfa Skynsemena og upplysa framar Augu Hugskotsens; þar fyrer er so mikel blindne og fa-fræde a medel vor. Þui, so sem Fædan stodar lyted fyrer utann þad hun umgioreſt med Man-nenum, og renne honum i Merg og Bein, eins er Lærdomur Ca-techismi ad litlu Gagne, nema hann med Skilningnum krydd-adur verde fyrer Verckan Heil. Anda Salunne til Notkunar. Þar eru vyst margslags Bar-na Spurningar i Lande vo-ru, geingnar ut a Prent, til þess ad Almugen kienne þær sy-num Bornum, og liette suo un-der Ervide Prestanna; enn þær eru (sem virdest) i Sumum Bo-kum offaar, sumstadar ofmar-

gar

gar fyrer Ungmennen; Par med velur huor Pad sem honum Pocknast, og nockrer Kiennemenn skrifa Pær samann sialfer) huar af Pad kiemur, ad stor Mismunur verdur ecke einasta a sialfum Spurningunum helldur og eirnenn Peirra Andsvorum, so Pegar eirn Prestur kiemur epter annann i Kalled, eda Folcked skipter um Sokner, mædest Pad med Nyum Spurningum um sama Efne, effter Pess Kiennemans Tilsegn, sem Pa er raa dande: Profastarner kunna ecke helldur nær Peir visitera, ad laga syn Spursmal epter neinu vissu Forme, Puiad sitt hefur huor. Par fyrer, so ad menn kunne ad hafa eitt Uniformitet ifer allt i soddann Ydkunum, hefe eg lated pryckia Spurningar ut af Frædunum, til Pess ad Prestarner i Skalhollts Stipte

kunna ad giora Grein þar a, og hallde synu Soknarfolcke til ad kienna þær Ungdomenum, erfide og eirnen sialfer so sem byriar, i þui sama Vercke, af huoriu þeir eiga ad giora Reickning a synum tyma Hofudhirde Salnanna Christo. Enn þess er ad giæta, ad andsvor Spurninganna eru þrikt med tuennslags Letre; Allt huad med stærre Bokstofum finst af þeim prentad, (ad undann teknu þui, sem er umgirdt, med þessum Merckium ( ) er kallast Parentheſis) skal med til heyrande Spursmalum, kiennast Børnunum fyrr enn þau; Ganga til Sacramentis, og huad meira Forelldrunum synest, ad þau sem eru Minnisgod kunne audvelldlega ad nema: Hitt annad sem er med smærra Letre, skal Yngis-Folcked hafa lært, adur enn þad vill

vill giefa sig i Ektaskap: Þo skyllde vel takast i akt ad Þar sem nockrar Personur eru mieg tornæmar, Þa ma ecke af Þeim heimtast, sem hinum odrum allt hid frekasta. Þad teicknast einum til Frama, nær hann af skilninge sinum svarar riett uppa Spurningena, og Þarf ecke ad binda sig vid Orden; enn um Þad Meistara sticke ma hann Þo ecke sialfur dæma, helldur hans Salusorgare.

So miked sem ahrærer uppfræding u Barnaña, er merckiande

1. Þar sem Forelldrarner vilia kienna, edur kienna lata sinum Bornum ad lesa a Book (sem er miked ypparlegt og naudsynlegt) Þa skyllde sa Lærdomur ganga undann ollu odru Name; So ad Unginennen sialf giætu sydann numed Frædeñ og Spurningarnar af Bokene, huar med

Ver-

Verck ed geinge langtum liettara; og mætte þa Bernunum sctiast fyrer viss Lectia á huorium deige.

2. Husfedur og Mædur ættu ad bruka til Hlydelegann aga vid syn Born Uppfostrenu, og laata þau kienna a blydu og strydu, epter sem þau vinna til, þar med kuña þau fliotara ad grypa þad sem Frædenn hendla um, sem er, ad GUD vill straffa Synder og glæpe a ollum Hardhneckudū, eñ vera naadugur þeim sem hann bidia med Audmykt, og veita þeim miked gott, sem eru audsveiper, og hann ad hillast: Allt Husstiornar Ervided bæde agann og Uppfrædingena eiga Husfedur og Mædur ad Farsæla med yduglegre Bæn til Guds er alltid heyrer sanna akallendur, og Bænen er kad vissasta Mercke um hans nadar nalægd, sem Jafnan færer med sier Lucku og Blessan. Oui

huar

huar sem tueir edur Þryr eru saman̄ komner i minnu Nafne (seiger Drotten̄) Þar vil eg vera mitt a medal Þeirra Matth. 18, 19, 20.

3. Þeir sem kienna Spurningarnar, skulu yduglega Spiria Bornen ur Þui sem Þau hafa lært, og nær Þau kunna vel ad svara til eirnrar Spurningar epter adra, so sem Þær standa i rodenne, Þa skulu Þeir spiria fyrer utann rod, aptur a bak og afram, til ad leida Bornen i stærre Ihugan Þess efnis sem med er fared, og Þegar Þau eru æfd i Þessu, er miked gott ad umbreita Spursmalunum, enn hallda Þo Meningunne Sonu. Til dæmes: Huor hefur giefed ut Bodorden? Huor er Hefundur Bodordanna? Af huorium hafa Bodordenn sinn Uppruna? Item: Huad for Þienar Þu med Syndunum? Huor eru verd-

laun

laun Syndanna? Huort Straff kiemur epter Syndena?

4. Prestarner skylldu ecke lata sig yfertala i þui, ad veita Bornunum H. Aflausn og Sacramentum, fyrr enn þau kunna ad svara til þeirra Spurninga, sem þeim eru ætladar. Miklu Sydur skylldu fagrar lofaner Yngisfolcksens gillda hia Kiennemonnunum til ad na Hionavygslunne fyr en þad er so under bued i Lærdome Catechismi, ad þad giete kient til gagns synum Bornum, sem Gud kann ad giefa; og þessar Personur eiga adskilia andsvor Spurninganna, betur enn Bornenn.

5. Þad er stor yfersion fyrer Prestana, ef þeir Spyria einasta Bornen ad fameinum Spurningum, fyrst þegar þau ganga til Alltares, og sleppa so Hendenne af þeim sydan; Þeir ættu

i huort

i huort Sinn, sem þau leita aflausnar, ad yfirheyra þau i synum Truarbrogdum, og med því ecke giefst giarnann tyme til soddan ydkana fyrer Embættisgiordena; skylde Yfirheirslan skie ad endadre Messu, a næstfyrerfarande Helgum Deige, edur odrum hentugum Tyma epter Platsanna asigkomulæge.

Á þennan maata kann Presturen fa þes lidugre Stunder ad examinera, ef ecke ur ollum Frædunum i senn, samt ur þeirra vissum Portum. Hafe Bornen þa tint nidur, edur i aungvubætt, það sem firrum var afatt, er best þau byde, þar til bot og betrun kiemur fram, huorsu sem það kann ad misþocknast. Þeir sem lært hafa hentugar Spurningar nockud teluverdt ut af Catechismo, þott odruvys sieu Ordadgr enn þessar, meiga hallda

vid

vid bær sømu, og eige þuingast med nyu Erfide; enn hiner sem lyted eda eckert lært hafa, kuña ad ganga epter þessum Bækling.

GUD virdest ad leida i allan Sannleik, bæde þa sem vysa þann rietta Lyfsens Veg, og lika hina sem læra skulu honum ad filgia sina Blessan yfer Bornen, so þau med Alldrenum vaxe ad Visku og Nad, bæde hia Gude og Mønnum.

Hafniæ d. 13 Maji.
Ao. 1722.

Jon Arnason.

Epter

Epter huoriu stundar Þu barn mitt med deige longum?

Ad mier lyde vel aa medann eg life.

Huornenn kann Þier vel ad lyda?

Ef eg þecki Gud og sialfann mig riettelega.

Huar af kantu ad odlast Soddann Þeckingu?

Af heilagre Skrift, edur orde drottens.

Hefur Þu nockurt stutt innihalld H: Skriftar?

Ja, eg hefi minn Catechisinum, edur Christileg Fræde, sem innibinda allt Þad ur Ritningunne

sem mier er naudsinlegt ad vita, og trua, til Saluhialpar.

Huad kallast Catechismus annad enn Fræde?

Hann kallast og So Barnalærdomur.

Þui kallast hann so?

First af þui Bornenn eiga ad læra hann strax sem þau fa maal og vit; þar næst af þui ad aller þeir sem vilia verd Guds Born, og odlast eilyf lyf, bliota ad skilia hann vel og idka sig i honum alla syna Daga.

Er þad ecki noog, ad menn kunna ve Frædenn fyrer utann, þo þeir gieti ecki lidad eitt fra odru, eda giort grein f þui, huornenn huad eitt aa ad skilliast?

Ecki er þad noog, þui madurenn kann huorki ad leidas til ydrunar fyrer Syndernar ni

nie þacklætis við GUD fyrer haus Velgiørninga; ecki helldur ad stirkiast i Trunni voninni og Bænrækninenne, af þui sem hann skilur ecki,

Ad lesa Fræden einasta aan Skilnings og Andacktar Stodar ecke meir eñ aunnur latinu þula Olærdum mønnum.

Enn skal Prestureñ laata sier þad Nægia, ad þeir fullordnu Seigiast skilia frædenn, þarf ecki og so ad Spiria þa?

Saunarlega þarf þess, þui þad er ecke utann felst innbirlyng hia morgum, Ad þeir þikiast vita og skilia miked, enn reinest þo harla lyted: Þar med er Naudsin ad vita, huort þeir kunna ad uppfræda þa yngre riettelega. Fyrer þui eru þeir Skillduger ad seigia huad þeir vita.

Hliota Þaa aller menn ad skilia Frædenn?

O Jaa: Þui Postulenn seiger, vered ecki Born i Skilnyngenum: Og enn aptur, vered ecki Skilnyngslauser, helldur skiliande huad vilie Drottens er. Þar med eru Skilnyngslauser reiknader med Þeim vantruudu i Guds Orde. Rom. 1, 31.

Þar eru Þoo til haaleiter leindardomar sem aungver faa griped, Auk helldur faa frooder leikmenn; Huornenn kunna Þeir Þaa adskilia oll Frædenn?

Þegar skilnyngur Frædanna utheimtist Þaa meinast þar med, Þuilyk þeckyng Guds dasemda, sem af Skriptenne kann audvelldlega ad Dragast, og er sierdeiles Naudsynleg til Saaluhiaalpar. Menn elga ad vita af ollum Guds Daasemdum, og leindardoomum sem Frædenum

gleta

gleta; enn haakt og maata til hvers eins kunna Þeir ei adskilia, Þeim ber og augvanneigenn epter soddann Smaasmuglega ad hnyfa, helldur trua Þui einfalldlega, sem skinsemenn fær ei ariped. Eins og Maria trude Þui ad Sønnu, ad hun munde verda Guds mooder, enn skilde Þo ecke hvornenn Þad kunne adskie.

Hvorier eiga ad leggia Þañ fyrsta grundvoll Catechismi Lærdooms?

Husfedur og Husmædur.

Hvar firer er Þad so Naudsynlegt ad nema frædenn, og skilia Þau riette lega?

Fyrst Þess vegna ad bæde Gud i synu H. Orde, og Hayfervallded i Løgunum, hefur Þad so streingeliga boded.

I Annann maata vegna Þeirra stooru Gagnsemda, sem vier Hofum af lærdomi Catechismi,

Þuiad hann kienner med faaum og liooſum Ordum, ad Þeckia Gud, hans Vilia Verk og Velgiornyngar, eirnenn vorar Synder, og medelenn ad komaſt vr eindunum i eilyfa Sælu; Þar med og eirnenn lofar GUD Þeim miklu Goodu ſem ydka Þeſſ Frædi.

Syndga Þaa Forelldrarner, Husbœndur og Husmœdur, Þegar Þeir hallda ei ſynum Bornum og Vinnufoolke til ad lœra og ſkilia Catechismum?

Jaa ad vyſu, Þeir Syndga Þunglega og munu A Sydaſta deige ſtanda Gude Reiknyng Þar af.

Þui ſo?

Þui Firſt briota Þeir Guds Bod og Befalnyng, ſem ſkipar ad kienna Bornunum Þennann Lœrdoom. Þar nœſt ſyndga Þeir

A moo-

Á moote allre Guds Christne; Þui Þeir hiaalpa ecki til ad uppbiggia hana, helldur laata hana falla fyrer syna Forsomun og Vanrækt, og eru ei betre enn adrer Heidyngiar og Tirkiar.

Í Þridia maata gisra Þeir illa vid syn eigenn Born, Ad kienna Þeim ecki Lyfsens veg, So Þau kunna Þar fyrer ecke ad rata til eilyfs lyfs, gieta og ecki kient Sydar meir synum Bernum. Í Fiorda maata Skada Þeir Siaalfa sig hier med og munu Þad noogu dyrt betala, Þegar, Þar ad kiemur, ad Þeir eiga standa Reiknyngskap, hvor af synu kalle og embætte.

Eru marger Hefndpartar Frædanna?

Fimm.

Bodordenn.

Truar Jatningenn.

Drottennleg Bæn.

Sacramentum Skyrnarennar.

Sacramentum Altareseins.

Sundurskiptest Þa ecke Guds Ord edur Lærdumur Frædanna med odrum hætte?

Hann sundurskiptest og so i Løgmaaled og Evangelium.

Er Løgmaled margfallt?

Þrefalldt:

1. Sidaløgmaal.
2. Ceremoniu Løgmaal.
3. Doma Løgmaal.

Hvad er Sidaløgmaaled?

Sidaløgmaaled er Sa-

ma

ma og Bodordenn; Hader-
eirn þvilykur Lærdomur
sem syner øllum mønnum
hvad Þeir eiga ad gióra og
fordaſt.

Huad meinar Þu firer Ceremoniu
Logmaaled?

Firer Þad meina eg hær Reglur
og Skickaner, sem heira til Kir-
kiu Embættenu, og Guds Þie-
nuſtu gierd.

Hvad meinar Þu firer dooma
Logmaaled?

Þau log sem Veralldleg maa
eru dæmd efter.

Huor hefur giefed wt Log-
maaled?

Gud alls Heriar.

Huar voru Bodordenn wt-
giefen?

A Fiallenu Sinai.

Nær voru Þau vtgiefenn?

Þau voru utgiefenn slaalfa Hvytasunnu, 50. døgum epter vtleidslu Israelis Barna af Egyptalande; Þaa Heimurenn hafde staded hier um 2514. Aar.

Huornenn voru Bodordenn vtgiefen Á Fiallenu Sinai?

Siaalfur Drottenn talade Þau, first framm med haarre raust, so allt Israels Foolk maatte heira; Sydann Skrifade hann Þau Á tvær Steintøblur med synum eigenn Fingre, og fieck Mosi.

Haf-

Hafde Gudnockuru tyma aadur Auglyst mønnunum Þetta Bodorda Løgmaal?

Jaa strax i fyrstu Skøpun inngaf hann Þad i mannsins naatturu / og utlagde framar, nockrum Sinnum Þar epter.

Huar fyrer skillde Þaa Løgmaaled vera skriflega wtgiefed A fiallenu Sinai, med Þui Þad var strags i ondverdu innplantad i mannsins Hiarta?

Þui Þegar Adam og Eva Syndgudust, Slioofgadest Þetta Naatturunnar Løgmaal yfirburda miked, Þar fyrer villde Gud Amaalga Þad afftur Ad Nyu, og giefa Þad skriflega wt a fiallenu Sinai.

Huar sirer skrifade Guds Bodorden̄ i fyrstunne, helldur A Stein toblur, enn adra Materiu?

Fyrst so ad hann gjæfe ad merkia þar med, ad vor Hiortu være af naatturunne til Steine hardare. Þar næst so ad hann Synde ad Bodordenn ættu æfenlega ad vara, med þvi Steirninn er varanleg Materia.

Huornenn Sundurskiptast Bodordenu?

I tvo parta edur Toblur?

Eru morg Bodorda Þeirre fyrre Toblunne?

Þriu þau fyrre.

Um

Um hvad handlar siv firre Bodorda tablann?

Um Elskuna til Guds.

Hvad verdur boded i Firsta Bodordenn?

Ad elska og dyrka GUD rietteliga i Hiartanu.

Huoriar eru Pær digder sem vtheimtast i Firsta Bodordenu?

1. Rietteleg Guds Peckyng.
2. Truenn A GUd.
3. Elskann til Guds.
4. Vonenn til Guds.
5. Gudleg Vandlætyng.
6. Otte Drottens.
7. Audmykt.
8. Polenmæde.
9. Packlæte.

Huad meinast firer Annarlega Gude i firsta Bodordenu?

Ecke einasta skurgod og bilæte, helldur og eirnenn allt þad huoriu menn treista Firer utann þann sanna Gud, eda leggia nockurn aatrunad aa.

Huorier lester eru þaa firer bodner i fyrsta Bodordenu?

1. Raangar meinyngar um Gud og hans vilia.
2. Faafræde i Andlegu.
3. Oftraust.
4. Hiaatrw edur hiegoomlegur Atrunadur.
5. Mistraust og efaseme.
6. Ørvæntyng.
7. Forsecktun Guds og elska heimsins.
8. Hræsue.
9. Holldlegt Andvaraleise.
10. Drambseme.
11. Afguda dyrkan.

12. Gud-

12. Gudræknennar eigenn uppafindyng.
13. O polenn mæde.
14. O packlæte.

Hvad verdur boded i Odru Bodordenu?

Ad syna va riettu elsku til Guds i Ordunum.

Huad meinast firer Guds Nafn i Odru Bodordenu?

Ecke einaska hans haaleita Nafn, hvoriu hann nefnest i heilagre Ritningu, helldur og eirnenn allt pad sem kient og prædikad er um Gud i hans H. Orde.

Huad er pad ad leggia Guds Nafn vid hiegooma?

Pad er ad blanda pvi samann vid Hiegomlega

ræ-

rædu og hafa þad um hønd oovirdingarlega, faafeingelega og Raanglega.

Huoriar Digder eru bodnar i Odru Bodordenu?

1. Ad brwka Guds Nafn med æru og Virdyngu.
2. Bæna Akalled til Guds.
3. Þacklæte vid Gud.
4. Ad Jaata og vidurkienna Gud firer sinn Drotten.
5. Ad lofa og vegsama Gud.
6. Vareigdarsom brwkum GUDS Nafns i eida afleggyngu.

Hvorier lester eru firer bodner i Odru Bodordenu?

1. Vanheidran Guds Nafns.
2. Forsomun ad lofa Gud.
3. Bænrækktar leise.
4. O þacklæte.
5. Gudlastan.

6. Bloot

6. Blood og Formælyngar.
8. Tofraſæryngar og Signyngar.
9. Þagmælſka ifer Sannleikanum og þui ſem madur ætte og mætte med riettu Seiga.
10. Bæner, ſaungvar og lesnyngar, ſem gioraſt af hræſne.
11. Laſt mæle og lyge.

Huad kienner þridia Bodorded?

Ad ſyna þaa riettu elſku til Guds med helgun hvyldardagſins, eda med þeim verkum ſem gioraſt eiga a hvyldardøgum.

Huad er þad ad helga Hvyldar Dagenn?

Þad

Það er að taka hann sérdeiles til þess framar öðrum dögum, að framm kvæma þau verk og dygder sem Guð hefur boðed.

Hvoriar dygder eru bodnar i Þridia Bodordenu, og heira til Helgun Hvyldardagsins?

1. Guds Orda kiennyng i Kirkium og heima hvsum.
2. Gaumgiæfeleg heirn og yfervegan Guds orda.
3. Nietteleg Handtéran Sacramentanna.
4. Uthellyng bæna og Þackargiorda firer Drottenn.
5. Vitian sivkra, og onnur Þuilyk kiærleiks, verk vid Naungann.
6. Aulmusugierder vid Faatæka.

7. Hrein-

7. Hreinferdugt lyferne i ordum og Athefnum.
8. Frahalld fra Naudsinialitlum Prældoms verkum.
9. Yfer heirsla Barna og Hiwa i synum Truarbregdum.
10. Andaktugur Salmasaungur og lestur Guds orda.

Hvoriar Synder eru firerbodnar i Pridia Bodordenu og heira til Vanhelgun Hvyldardagsens?

1. Kirkiunnar, Guds Orda, og Sacramentanna forsktun, og ynesleg vanbrukan.
2. Vanheidran Kiennemannanna.
3. Gaalausleg heirn og eftertekt Guds orda; med filgiande Leidindum, Svefnmooke, Hliodskrafe, Augna hvime, vara-

varabrose, og Annarlegum Paunkum.

4. Forsoomun Bænarennar, Kiærleiks verkanna, Aulmusu giørdanna, og Gudlegra Idkana.

5. Naudsynialaust Prældooms ervide.

6. Idiuleise Ofaat, Ofdrickia, wtreider, Onitiurellt, dansleikar. Afinntyralestur, Tablsleiker, Spilaidkun, Hiegoomatal og ennur Heidyngleg skiemtan.

Heira morg Bodord til syndare Toblunne?

Sio Pau Seirne.

Um hvad hendlar sw seirne Bodorda Tablann?

Um elskuna til Naaungans.

Huo-

Huorier eiga ad skiliast firer Naaungann?

Aller menn, hvort heldur þeir hafa giort oss vel til eda illa, hvort þeir eru vinir eda ovinir nær eda fiær.

Huort er þad fyrsta Bodord sem firer heit hefur?

Fiorda Bodord.

Hvorin er firerheited i Fiorda Bodorde?

Laungum og Farsælegum lyfdøgum, hvar med og eirnenn skilst Lilyft lyf.

Hvorier eiga adskiliast firer Fodur og Moodur, sem boded er ad heidra i Fiorda Bodorde?

First og fremst naatturleiger Forellrar, þar næst all

aller yfer bodarar hvorrar hellst Stiettar sem peir kunna ad vera.

Hvoriar digder eru Forelldrunum bodnar i Fiorda Bodorde?

1. Ad elska Bornenn og hafa naakvæmlega umhiggiu fyrer peim.
2. Veita peim fædu og for Sorgun.
3. Vernda pau fyrer rongum Aaustre og yfergange.
4. Menta pau og Fræda, einkum i synum Saaluhiaalparefnum.
5. Tukta pau og aga til hlydelega.
6. Bidia fyrer peim Oaflaatanlega.
7. Gaanga fyrer peim med hreinferdugu lyferne.

Huor-

Huornenn eiga yfermennerner ad ſkicka Sier vid paa undergifnu?

Rietti vidlykann maata og Forelldrarner vid Børnenn.

Hvoriar digder utheimiaſt af Bornunum og Heim undergiefnu vid Forelldrana og Pa yferbodnu?

1. Hiartanleg elſka.
2. Æruſamleg lotnyng i ordum og vidmoote.
3. Audmiuk Hlydne.
4. Skilldugt Packlæte.
5. Hoogvær Polemmæde.
6. Truverdug Pionuſta.
7. Gudrækeleg Fyrerbeidſla.

8. Bre-

8. Bresta og avirdinga umlydun.

9. Velgiorda umbun og endur gollduyng epter mætte.

Um hvad eru Hioonenn skilldug hvortodru?

Pad fyrsta er innbirdis elska.

Annad hioonabands truskapur.

Pridia Samfielagskapur i medlæte og motlæte.

Fiorda af mannsinns hende, er pad Forsvar, sem hann A ad veita sinne konu.

Huoriar Synder eru Forelldrum og yfermonnum, bannadar i Fiorda Bodorde?

1. Raktar leise.
2. Hardidge.
3. Ofmiked effterlæte og aga leise.

Huo-

Huoriar Synder eru Bornum og undergiefnum bannadar i fiorda Bodorde?

1. Hatur.
2. Ohlydne.
3. Forøcktun
4. Opolennmæde.
5. Obacklæte
6. Møgl.
7. Reidesvipur
8. Lastirde.

Um hvad hondlar Fimta Bodord?

Um Mandraaped.

Hvoriar Digder eru Bodnar i Fimta Bodorde?

1. Kiærleike.
2. Fridseme.
3. Hogværd
4. Laanglundargied
5. Meinleise.

6. Sannsyne.
7. Myskunseme.

Huoriar Synder eru fyrer Bodnar i Fimta Bodorde?

1. Manndraap.
2. Reide.
3. Ovinskapur.
4. Ofund.
5. Hefndargirne.
6. Hatursfullt vidmoot.
7. Hroskaskapur.
8. Illirde.
9. Bryxl.
10. Formælyngar.
11. Baktal.
12. Ofbellde.
13. Limabrot og Allskins Meingierder.

Um hvad Hondlar Siotta Bodord?

Um Hoordom og Saurlifnad.

Hva-

Hvada Digder eru Bodnar i Siotta Bodorde?

1. Skyrlyfe Hiartans Hid innra, og allra lykamans lima.
2. Bligdunarseme i Allre Hegdan.
3. Stilling og Hoofseme i Mat og Drick.

Huoriar Synder eru Fyrerbodnari Siotta Bodorde?

1. Hoordoomur.
2. Naudung.
3. Bloodskammer.
4. Frillu lyfe.
5. Losta Fullar Hugreñyngar.
6. Klaamlegar munnrædur.
7. Lauslætes vidmot, og Öll Saurlyfes Ohæverska.

Um hvad hendlar Sieunda Bodord?

Um þioofnadeſt.

Huoriar digder eru Bodnar i Siounda Bodorde?

1. Riettsyne i Kaupum og Solum, Verkalaunum og Ollum skiptum vid Naungann.
2. Orlæte
3. Giestrisne
4. Sparseme.

Huoriar Synder eru syrer Bodnar i Siounda Bodorde?

1. Opennber Þioofnadur.
2. Raan.
3. Gripdeillder.
4. Svik.
5. Asælne
6. Pretter i Kaupum og Skiptum
7. Agirne.
8. Buksorg.
9. Okur.
10. Svall.
11. Nyska.

12. Mein-

12. Meinbægne.
13. Onaudsynlegur kostnadur
14. Oþacklæte og Osannsyne vid Goods maklega.

Um hvad hondlar Attunda Bodord?

Um Ligar og Liugvitne.

Huoriar digder eru Bodnar i Attunda Bodorde?

1. Saurleike.
2. Hreinskilne.
3. Einfeldne.
4. Prudmenska.
5. Ordavareigd.
6. Halldennirde.
7. Riettdæme.
8. Utlegging Olioſra athafna Naungans a betra veg.
9. Gott Umtal.
10. Afſokun.
11. Forſialleg Þagmælska.

Huoriar Synder eru Fyrerbodnar i Attunda Bodorde?

1. Fals Vitne.

2. Ligar.
3. Baktal.
4. Last.
5. Tortriggne.
6. Bryzl.
7. Smiadur.
8. Draaktielkne.
9. Oheilsmyde.
10. Lagagrillur.
11. Gickery, kiesskne.
12. Kiapta magn þvættingur.
13. Lausssinne.
14. Saatta og Giornigarof.
15. Metorda girnd.
16. Ossammfeilne.

Um huad hendlar Niunda og Tiunda Bodord?

Um Girndena.

Huoriar Digder eru Bodnar i Niunda og Tiunda Bodorde?

1. Ad vera anægdur med Guds Gaafur.
2. List og Epterlaangan til þess Goda.

3. Full-

3. Fullkomen Hreinleike Hiartans.
4. Syfelld Deiding vondra Girnda.

Huorlar Synder eru fyrer bodnar i Niunda og Tiunda Bodorde?

1. Uppruna girnd.
2. Gioranleg girnd.

Hvad er upprunagirndenn?

Hun er inngrooen Spilling, og til Hneigannlegleike til Pess Sem Gude er Amoote.

Huad er Gioranleg Girnd?

Hun er upptendrud Hugarens List til ad giora Pad Vonda.

Hvorneñ kañ madur ad skilia misnun Pessara Girnda?

Uppruna Girndeñ er so sem root.

Enn Gioranleg Girnd so sem Avoxtur.

Madurenn Spilltur af uppruna girndenne, er so sem Sioodande Jarn i Ellde.

Enn Giøran'eg Girnd, so sem Suduneistar af Þvi sama Jarne.

Fyrer huoriar Synda Treppur fullkomna menn Þessa Girnd?

Fyrsta trappann er Þad innfall, sem madur Fær til ad giøra eitthvad illt.

Aunnur er vel Þocknan A Þui hinu Sama.

Þridia er aliktum Hugarens, ad frammkvæma Þad, sem hann upp Þeinkti, og liet Sier falla vel i Gied.

Fioorda er Siaalf frammkvæmdinn.

Huoriar Synder kvikna af Girndeñe sem fyrer bodenn er i Niunda Bodorde?

Epter Sookn ad naa Huse-Naungans.

Hvad meinast fyrer Huus Naungans i Nyunda Bodorde?

Fyrer Þad meinast hans fasteign,

eign, hans Akur, Engiar og skoogar, rekar, Vötn, Veidestader, Eirnen siv Jord og leigumaale sem hann byr A.

Meiga menn ecke Girnast neitt af Pessu?

Ecke til ad giora Naaunganum Nockurn Skada edur Afdraatt Parmed, eda ef honum er Pad Pvert A moote Vilia.

Meinast Pa ey Annad med Pessare Girnd, enn Einfolld listing Hiartans, til Arfs og Eigna Naungans?

Fyrer Pessa girnd meinast og so, kiænska og underferle ad komast yfer Pad sem Naungenn A; Annad hvort med Pad slag, ad giora honum baga, og hindra hans Gagnsmune, ellegar ad kreppa ad honum med kiegu Maalum og lagasooknum, So hann neidest til Ad Selia Syna

eign, og gleſa hana fra Sier.

Huoriar Synder Kvikna af Girnd denne ſem fyrerbodenn er i Tiunda Bodorde?

Skadleg vidleitne ad tæla fra Naunganum hans Kvinnu Vinnufolk, og Kvikfie.

Huornenn ſkiedur Pad?

Pegar eirn edur Annar gierer konunna mannenum Afundnaſelur um firer bornunum og Hiunnum, So Paug Verda Husbændunum ohlyden, odigg, og vinna ecke Syna ſkilduga Pionuſtu.

I Annann maata, Pegar eirn liggur under Nidre vid hiuen, og lockar Pau fraa Husbændunum til Syn, eda annara; Hvort helldur hann gierer Pad Sialfur med ſkrinkingum fogrum Ordum, Lofmunum, eda hann lætur Adra giera Pad.

I

I þridia mata, þegar eirn Vielar til Syn med Klookskap, Annars Hest, naut edur kvikfie.

Hvornenn kann Tiunda Bodord ad eiga heima hia Vinnuhiwum Nu A þessum tymum, sem ad eru Frialser menn, og hafa vallD ad skipta um vister, þar logmaaled i Firstuñe talar sierdeiles um keipta þræla og Ambaatter, sem voru eigennleg eign sinna Husbænda, og hlutu ad þioona þeim alla syna Daga?

Þo ad Vinnufoolk nu a þessum Dogum hafi meira Frelse, enn til forna ad vykia fra einum Husbonda til annars, samt hafa adrer ecki meire riett til ad fala þad edur locka fra synum Husbandum, enn keipta þræla og Ambaatter, i Stadenn hvorra ad komen eru þau frialsu hiwenn.

Hvor Rek kantu ad færa hier til?

Af Hofud Bodorde þessu **Elska skaltu Naungann sem Sialfan þig**, Matth. 22. 39. Eru dreigenn Øll sio Bodord seirne Tøblunnar, og eru þui Somu meiningar, Nu ef eg legg Huga A vinnuhiu myns Naunga, og leita imsra bragda vid, Peim ad Naa, honum til skada, Þa elska eg hann ecke sem siaalfann mig.

I Anann maata seiger Christur: **Hvad þier vilied ad mennerner giøre ydur, Pad skulu þier og eirnenn Peim giøra**, Matth. 7, 12. Nu vil eg ecke lata fala fra mier myn Hiw, Bar fyrer veit eg, Ad eg a ecke helldur ad giøra þad odrum.

I þridia Maata, ef ad Tiunda Bodord, sem varar vid girnd til

til Hiwanna, Ette ecke eins heima hia Frialsum þioonustu monnum Nya Testamentesins; Þa være sa partur Sidalogmalsins under lok lidenn, enn Christur seiger þo, ad þar til Himen og Jord forgange, Þa forgange ecke sa minsti titill af Logmaalenu. Matth. 5, 18. Item seiger hann ef Nockur raske einu þui minsta Bodorde og kienne þad so Foolkenu, saa skule kallast minstur i Himnaryke: (þad er, wteliktast fra Himnaryke.)

Hvornenn Attu þa ad sicka Þier vid Vinnufoolk Annara manna?

Eg A ad Aminna þad med Vinsemd, ad syna trw og hollustu synum Husbændum, og eggia þad roksamlega A, Ad bliva kirt hia þeim, ef þui er bærelegt vid ad vera.

Hvor er Summa edur Innehalld alls Legmaalsins?

Petta: Elska skalltu Drottenn Gud þinn af øllu Hiarta þynu/ allre Saalu þinne/ øllum Kroptum þynum, og øllu Hugskote þynu, og Naungann sem sialfann þig.

Eru aller menn skilldugir til ad uppfylla Legmaaled, og giora hvad eitt sem Bodordenn uthiemta?

Jaa. Gal. 3, 10.

Gietur þad Nockur madur eda hefur gietad?

Eingen utann Christur.

Hvar fyrer er þad bæde Þier og odrum omgulegt Ad uppfylla Legmaaled?

Þvi

Þui það utheimter so stooramm fullkomlegleika i ollu goodu; en bæde eg og Adrer erum linader og spillter af uppruna Syndenne.

Huad er Syndenn?

Syndenn er Sierhvørt manssins athøfn / sem ecke samsvarar vid Guds Løgmaal, hvort helldur það er Þaanke / Ord edur Verk / eirnenn Sialfs afmindan naturunnar.

Er Syndenn margfølld?

Tvøfølld; Uppruna Synd, og gioranleg Synd.

Huad er uppruna Synden?

Hun

Hun er ein andleg Spilling eður Fordiørfun alls mannfins.

I huoriu er fw andlega Spilling innefalenn?

Fyrst er hun innefalenn i Þørfnun, eda, skort Þess heilagleika, og riettlætis, sem Þeim fyrsta Manne var medskapad.

Þar næst i Þeckingarleise um GUD og Gudlega Hlute:

I Þridia maata, i tilhneigianlegleika ad giøra allt Þad sem Guds Bodordum er a møte.

Er nockur mismunur A milli uppruna Syndarennar og uppruna Birndarennar?

Up-

Uppruna Syndenn inne bindur i Sier fleira enn uppruna Girndenn; Pui hun er einasta partur af uppruna Sindenne.

Pui kallast þesse Naatturunar Spilling uppruna Synd?

Þviad hun upprennur med mannsins gietnade, og af henne upprenna allar giøranlegar Synder, so sem af ødrum brunne.

Huad kallast hun ødru Nafne?

Arf Synd. Pui ad menn taka hana i arf epter syna Forelldra.

Hvad er gieranleg Synd?

Giøranleg Synd er ecki einasta Sier hvor vondur og hiegoomlegur þanke,

Ord

Ord og Verk, sem skiedur af vilia eður Oviliande; helldur og eirnenn forsoomun þeirra hugsana orda og giorda, sem Gud hefur boded.

Med huad morgu mooti fremiast gioranlegar Synder?

Med þrennu moote; Hugunum, Ordunum og Giordunum:

Hvornenn adgreinast gioranlegar Synder?

Þær Adgreinast med þadslag, ad Sumar, Gioraſt vyſvitande af Aſettu raade, Sumar Oviliande; Sumar eru daudlegar, Sumar lydanlegar, Sumar rykia i mønnum, enn Sumar verda af þeim fyrer Guds nad yfirbugadar.

Huad

Huad er Synd a moote Heilogum Anda?

Synd a moote H. Anda er þad, þegar eirn vyſvitande, og oneiddur, af inngroenne vondſku, afneitar, offæker, og laſtar aann aflats, Guds Orda ſannleika.

Hvornenn ferdu ad þeckia þynar Synder?

Þegar eg ber minn lifnad ſamann vid Bodordenn, þa ſie eg huort eg hefe þad giørt, ſem þaug banna; eda forſomad þær digder, ſem þau biooda.

Syn mier efterdæm i hier nppa?

Ef eg er Ohlydenn mynum

num Forelldrum, edur einhvorium yferbodnum, og ef eg heidra þa ecke, og elska þa ecke, þa Syndga eg a moote Fiorda Bodorde, þui alltsamann þetta er i þui bannad.

Hvad Gagn hefur þu af Bodordunum?

Fyrst auglysa Bodordeñ fyrer mier Syndernar.

Þar næst Straffed, semkiemur epter Syndernar.

I þridia mata Digdernar.

I Fiorda maata laun Digdanna.

I Fimta maata þreingia þau mier med synum

Hoo-

Hootunum ad leita ad medalenu, til ad komast fra Straffenu.

Hvar er talad um Straff Syndanna, og laun digdanna i Bodordunum?

I Nidurlagie Tiunda Bodords, þar so stendur:

Jeg er Drottenn Gud þinn, sterkur vandlætare, vitiande raanglætes, Fedranna a Sonunum i þridiu og Fiordu ættkvysl, þeirra sem mig hata, Enn giorande Miskunseme i þusund lidu, þeim sem mig elska, og myn Bodord vardveita.

Item

Item: Gud hootar peim øllum pynum, sem ꝛc.

Hvar fyrer stendur Petta hia hvoriu Bodorde:

Vier eigum ad ottast og elska Gud?

So vier verdum aminter vid Sierhvort Bodord, ad hlyda pui vegna elskunnar til Guds, er hann vtheimter af oss i fyrsta Bodorde.

Par næst svo ad vier lærum, ad eingenn Goodverk pockneft Gude, nema paug sem vier giørum af otta og elsku til hans.

Hvad er Pad sem kallast Naatturu Logmaal?

Pad

Pad er eitt medfædt hugbod Samviskunnar, sem Gud inngaf mannenum i firstu Skopun, og varer enn Pa i Naatturunne; Fyrer huort ad bæde Heidingiar og adrer, vita ad par er eirn Gud til, sem heidrast a, og ad Peir eiga ad giora Pad Gooda, enn fordast Pad vonda, Rom. 2, 14. 15.

Hvor er misinunur Á milli Sidalogmaalsins og Natturu Logmaalsins?

Saa einasta, ad Sidalogmaaled er fullkomed, enn Naatturu logmaalid ofullkomed, Pui Pad forgieck og briaaladest mikenn part i Adams falle.

Hvad forpienar Pu med Syndunum?

Guds

Guds Reide, tymanlegt og eilyft Straff.

Hvornenn kantu ad komast fra soddan?

Fyrer Sanna ydran og Trwa JEsum Christum.

Hvad er Sonn Idran?

Hun er umvendan eins Syndugs Manns til Guds, sem ber Angur fyrer synar Synder reider sig uppa Christi Forpienustu, og Asetur ad bæta sinn Lifnad.

Eru marger Partar ydrunarenar?

Pryr; Hugarangred, Truenn og Nyhlydne.

Hvad er Hugarangred?

Pad er ein Alvarleg hrigd hiartans, sem kiemur a

af hræddsiu fyrer Guds reide og forþientu Straffe.

Er þad margt, sem Hugarangred i Sier innebindur?

Þrent sierdeiles: First Þeckyng Syndanna, þar næst Vidbioodur Á Syndunum. Í þridia maata Áklsgun og Hrigd Samviskunar.

Hvad er Truen?

Hun er eitt efunarlaust traust til Guds um Fyrergiefnyng Syndanna, vegna Christi Forþienusta.

Huor er þyn Stædsta Huggun i Lyfe og Dauda?

Þesse, ad JEsus Christur hefur bætt og betalad fyrer allar mynar Synder, og eg true fyrer vyst,

ad Gud minn mune mier Þær fyrergiefa Vegna hans Forbienustu og med algaungu.

Hvad er Ny Hlydne?

Hun er ein alvarleg a̓stundan og frammkvæmd i þui, ad betra Lifnadenn / bæde i Hugrennyngunum ordunum og Giørdunum.

Hvornenn kann Ny Hlydne ad Heita Partur Idrunarennar / Var hun er med rietru hennar Avextur?

Ny Hlydne innebindur i sier Tvent. Fyrst Asetningenn ad betra Lifnadenn.

Þar næst fraunkvæmdena. So miked sem Ahrærer þad fyrra, Þa maa hun reiknast ı artur Idrunarennar, þui þar

er eingenn Sonn Idran, sem ecke er aform ad laata af illu, og giora Þad gooda.

Eru marger partar Nyrrar Hlydne?

Tveir: Sa firre ere innefalenn i Þvi, ad laata af illu. Sa seirne i Þui ad giora Þad gooda.

Hefur Ny Hlydne nockur Onnur Nafn?

Jaa; Hun kallast a medal annars almennelega Goodverk.

Hvad meinast fyrer Þau Goodverk sem Ritningenn so Þralega umgietur, og mikelega tignar?

Ecke einasta aulmuſugierdet vid Fatæka, heldur allar Þær dygder, sem i Tiu Guds Bodordum eru innebundnar, og upptaldar, hvoriar ad framma ſiota af elſku til Guds og Naungans.

Werda þessar Goodverkanna Dygder med margt Slag audsyndar?

Med þrent slag; Hreinferdugum þaunkum, Ordum og Giordum.

Kunna menn, af synum eigenn Kreptum ad giora Goodverkenn?

Ney; Helldur fyrer Hiaalp og Fulltynge Heilags Anda.

Forþiena menn nockud af Gude med synum Goodverckum?

Ney; Alldeiles ecke neitt.

Þui ecke?

Fyrst vegna þess, ad vier erum Gude um þau skilduger. Luc. 17, 10.

Þar næst, eru þau ofullko-

komenn og saurug. Esa. 64. v. 59.

I þridia maata, er þad ecke oss skalfum ad þacka, helldur Gude, sem i þeim finst neitelegt. 2 Cor. 3, 5.

Hvar fyrer eigum vier þa ad lifa vel, og giora Goodverkinn fyrst vier for þienum ecke Neitt gott þar med?

Godverkenn eigum vier ad giora fyrst vegna Guds, sem hefur oss þad boded, so ad vier skeum honum hlydner sem good Børn.

Þar næst so ad vier vydfræglum þar med hans Dyrd og Vegsemd.

I þridiu Grein so ad vier Audsynum honum þar med vora þacklata Giedsinnne.

I annann maata eigum vier ad giora Godverkenn vegna Siaalfra vorra.

Fyrst so ad vier þar med Auglysum fyrer mønnunum, ad vier sieum Truader.

Þar næst, ad vier prydjum med Þeim vort lyferne, skiett og kallan.

I Þridiu Grein ad vier Sieum Þess vissare um vora utvalning og Saaluhiaalp.

Fiorda Ordsokenn er Þesse ad vier med Þad slag Ødlustum hia Gude, Giefins veitt launtymanleg og eilyf.

I Þridia maata, eigum vier ad giøra Goodverkenn vegna Naungans.

Fyrst

Fyrst so vier komum honum til hialpar i hans aliggiande Naudsynium.

Par næst so hann med voru epterdæme, verde upphvattur til goodra verka.

I Þridiu Grein so ad hann hneixlest ecke, eda breite epter oss i illu. Ad sydustu so ad vier nidur Þoggum og tilstoppum munna Þeirra, sem os lasta, ef skie mætte Þeir kinne so fyrer Guds Hialp ad leidriettast.

Hvad utheimtest til Þess ad eitt verk meige reiknast gott og gude Þægelegt?

Fyrst ad Það sie af gude Boded i hans heilaga Orde.

Par næst, ad Það giorest af Truudum manne, fyrer innblastur Heilags Anda, I godre Meinyngu.

Huornen kunna vor Goodverk Gude ad Þoknast, Þar Þau eru ofullkomenn og saurug?

Þad kiemur fyrst til af Þui, ad vier fyrer truna erum innplantader Christo, hvor ed hiálur alla vora breste, med sinu fullkomna Riettlæte.

Þar næst, ad vier erum fyrer hans Þynu og medalgongu, forlykter vid Gud, og ordner honum becker, Þar fyrer lætur hann sier og eirnenn Þocknast vor Goodverk.

I Þridia maata, ad heilagur Ande er hofundur ad vorum Goodverkum, Þar fyrer hlytur Þad Gude ad Þocknast sem hann sialfur innblæs.

Hingad til hefur talad verid um Sidalogmaaled; Enn hvad meinast fyrer Þad logmaal sem Postulenn kallar Truarennar Logmaal?

Evangelium. Hvad

Hvad er Evangelium?

Evangelium er naadar Predikun ut af Christo, og Fyrerheit um audleg og eilyf giæde vegna hans Forþienustu, þeim giefen, sem a hann trua.

Hvor er Summa og innehalld alls Evangelii?

Þetta, Svo elskade Gud Heimenn, ad hann gaf vt sinn Eingietenn Son/ uppa þad ad, aller þeir sem a hann trua fyrer farest ecke, Heldur hafe eilyft Lyf. Joh. 3, 16.

Hvor er Mismunur A mille Løgmaalsins og Evangelii?

Þesse hinn sierlegaste, ad løgmaled utheimter fullkomna hlydne, af þeim sem hialpast vill:

Enn Evangelium einasta trua a JEsum Christum.

Løgmaled auglyser Syndernar, skielfer og deider;

Enn Evangelium huggar og lyfgar.

Løgmaled hootar bølvan vegna Syndanna øllum mønnum.

Enn Evangelium yfirlyfer Þvy ad madurenn fyrer Truna a Christum verde fry fra allre bølvan og ødlest Guds Naad, fyrergiefnyng Syndanna riettlæted og eilyft Lyf.

Løgmaaled syner Goodverkenn enn giefur ecke krapta til ad framm kvæma Þau.

Enn

Enn Evangelium weiter Hellagann Anda, fyrer hvors hialp vier gierum Goodverkenn.

Hvar er talad i Fræðunum um Evangelium?

I Truarjatningunne.

Truarjatningenn.

Um hvad hendlar Truarjatningenn?

Um Heil. Guddomsins þrenning, og hennar velgiorder við oss mennena.

Kann Gud og Guddomleg Verk ad þeckiast med morgu moote?

Med tvennu moote.

Fyrst af Natturunne.

Þar næst af Guds Orde.

Hvad þeckia menn um Gud af Natturunne?

Það ad hann sie til, eirn vys Maattugur og riettsyn Gud, sem

vilie ad menn giore gott, og fordest Pad illa.

Hvar til Pienar soddan?

Fyrst til Pess, ad menn lifa hid itra skickanlega.

Par næst, ad Peir leite epter Algiordare Guds Peckingu, sier til Saaluhialpar.

I Pridia maata, ad Peir verde Daffakanleger, ef ei so giora.

Hvad Peckia menn um Gud af hans Orde?

Hans Veru, Vilia/ Verk og Velgiorninga.

Huar til Pienar soddan Peckíng?

Til ad naa eilyfu Lyfe/ Joh. 17.

Seig mier Pa wtaf Guds Orde, hvad er Gud?

Gud er ein andleg Ve/ ra/

ra, eilyf, omælanleg, alvitur, almattug, allstadar nalæg; hin Siaalfraadasta, Sannordasta, Riettvysasta, Miskunsamasta, og Godgiarnasta.

Er Gud eirn, eda fleire?

Sa sanne Gud er ecke utann eirn/ so sem skrifad stendur; Heir Israel: Drottenn vor Gud/ er eirn einungis Drottenn, Deut. 6, 4.

Hvad kiemur þa til þess, ad þu seigest trua a Gud Fodur, Guds Son, og Gud H. Anda?

Þuiad þar eru þriar adgreindar Personur i eirnre Guddomlegre veru;

Faderenn, Sonurenn, og Heilagur Ande.

Kantu ad bevysa mier, ad Þar sieu Þriar adgreindar Guddomseigs Personur?

Ja; Þui Þegar Christur var skyrdur hroopade Faderenn sw Fyrsta Personan af Himne, seigiande: Þesse er minn Elskulegur Sonur, i hvorium mier vel Þocknast.

Christur, annar Persona Guddomsins, liet skyra sig i anne Jordan.

Og Heilagur Ande sw Þridia Persona Guddomsins, kom ofann yfer hann i Dwfu Lyking.

Er Þa ecke riett sagt, ad Þryr sieu Guderner, med Þui ad Þriar eru Persoonurnar?

Ney, helldur er Þad riett

riett sagt, ad Gud ſie eirn ad verunne, enn prenuur ad Perſonunum.

Huad ſeiger Guds Ord Parum?

Pryr eru Peir, ſem vitnisburdenn bera a himni, Faderenn, Orded og H. Andi; og Peſſer pryr eru eitt. 1 Joh. 5, 7.

Huornenn adgreinaſt Perſonur Guddomſins?

Med utvortis og innvortis Audkienningar teiknum.

Hvort er innvortis Audkienningar teikn Fodurſins?

Ad gieta Sonenn fra eilyfd til elyfdar.

Hvort

Hvort er innvortis Audkienningarteikn Sonarens?

Ad verda gietenn af Fødurnum fra eilyfd til Eilyfdar.

Huort er innvortis Audkiennin garteikn H. Anda?

Ad framgaanga af Fødur og syne fra eilyfd til eilyfdar.

Hvor eru Þau Jtre Audkiennin garteiknenn, med hvorium Persoonurnar adgreinast?

Utvortis Audkiennin garteikn Fødursins, er Skøpunin.

Utvortis Audkiennin garteikn Sonarens er Endurlausnenn.

Ut-

Utvortis Audkienninn-garteikn H. Anda er Hel-gunenn.

Hefur Þa einsamall Faderenn skapad Þig einsamall Sonurenn endurleist Þig einsamall Heilagur Ande helgad Þig?

Ney, helldur eru Þesse Verk-enn ollum Persoonunum Sa-meigenleg: Allar hafa skapad mig, Allar hafa framkvæmt en-durlausnar Verked, og Allar ha-fa helgad mig.

Þui til einkast Þa huort verk fyrer sig helldur eirnre enn annari?

Þad skiedur epter tilbyisan Guds Orda, Þviad sierhuor Personann hefur sig helldur i einu enn odru openberad.

A Endurlausnenn og so ad tileinkast ollum Personunum?

Ja i Bissann maata, Þo ei ha-

fe

se holdded uppa sig teked, nie lided a þui Pynu og Dauda, nema Sonurenn.

Eru þau innre Audkienningarteiknen/ og svo Sameigenleg ollum Personunum/ eins og þau itre?

O Ney, þui enginn gietur Sonenn nema Faderenn, og eingenn verdur gietenn nema Sonuren, og eingenn er framgangande nema H. Ande.

Hvad margfalldur er saa Vilie Guds sem vier eigum ad leckia af hans Orde?

Tvofalldur:

Fyrst riettlætis Vilie Guds, sem oss er i Logmalenu Auglystur um þad, hvad vier eigum ad giora og fordast.

Þar næst, Naadarvilie Guds, auglystur i Evangelio, um þad hvad vier eigum ad trua.

Hvor

Hvoriu vill Gud þa sierdeiles ad vier truum?

Þessu, ad hann hafe afskærrenaad giefed oss sinn Son i Daudann, og ad hann fyrergiefe oss Syndernar vegna hans Forbienustu, og vilie hialpa oss sem eirn astudlegur Fader i allre Neid, allt inn i eilyft Lyf, Joh. 3, 16. Palm. 91, 15.

Huar verdur berlega talad um þennan Guds Vilia?

Christur seiger, þad er Vilie Fodursins, sem mig sende, ad hvor hann truer a Sonenn, hafe eilyft Lyf, og eg mun uppvekia hann a efsta Deige, Joh. 6, v. 40.

Eru margar Greiner Truar Jaatningarennar?

Þriar.

Fyrsta Greininn.

Um

Um hvad hondlar fyrsta Grein Truarjatningarennar?

Um Skøpun og Vardveitslu allra hluta.

Hvornenn hlioodar fyrsta Greinenn?

Eg True a Gud Fødur almaattugann Skapara Himins og Jardar.

Hvad er Gud Fader!

Hann er su fyrsta Persona Guddomsens, Skapare, Vardveitare og Stiornare allra Hluta.

Huar fyrer kallast su fyrsta Persona Guddomsens Fader?

Pui hun hefur i fra eilyfu

lyfti gietedsinn Hiartans Son, vorn Lausnara.

Huad er Pad ad trua a Gud Fodur?

Pad er ecke einasta ad trua Pui sem Guds Ord seiger um hans Personu, Bilia, Verk og Velgiorninga, Helldur og eirnenn ad setia allt sitt Traust til hanns i Lyfe og Dauda.

Huar fyrer tileinkast Skopunenn sierdeilis Fodurnum?

Pui hann er su fyrsta Personann, og so sem uppspretta alls Guddomsens.

Par næst, so menn lære helldur ad giora Greinarmun Personanna, med Pui Hi-

Hinar hafa aunnur kiefiemercke, af huorium þær kunna ad þeckiast: Synenum til einkast Endurlausnen; H. Anda Helgunen.

Af huoriu kantu ad vita ad Gud sie almattugur?

Þui hann hefur skapad Himen og Jord af aungvu Efne, og helldur ollum hlutum vid makt. Heb. 1, 3.

Þui er þess so sierdeilis lega gieted ad Gud sie almaattugur?

So ad vier sieum vissare um þad, hann giete hialpad oss i allre Neid, og frelsad fra øllu illu.

Mun hann og so hafa Vilia til ad hialpa oss?

Oja!

Oja, Þess vegna kallast hann og eirnenn vor Fader, ad hann hefur fødurlegt Hiarta til vor: lyka so sem Faderenn er Børnunum liknsamur, eins þa er Drottenn miskunsamur þeim sem hann ottast. Psal. 104, 13.

Eru skapader hluter margslags?

Tvennslags: Syneleiger og Osyneleiger.

Hvorier eru þeir Synilegu?

Himen og Jord og allt hvad þar er inne.

Hvor ier eru þeir Osynelegu?

Einglarner.

Eru Einglarner margslags?

Tvennslags: Gooder og Vonder.

Huor-

Hvoria kallar Þu Gooda?

Þa sem stodu steduger i medskopudu Riettlæte, og ecke fiellu fra Gude; Hvar fyrer Þeir eru nu so Stadfaster i Þui hinu Gooda, Ad Þeir kunna ecke framar ad falla.

Hvoria af Evinglunum kallar Þu Vonda?

Þaa sem ecke stoodu steduger i Medskopudu Riettlæte og Heilagleika; So sem er Diofullenn og aller hans Arar: Þess vegna vard Þeim nidurkastad i Helvyte, hvar Þeir munu pynast um alla Eilyfd.

Hvada Embætte hafa Þier goodu einglarner?

Þeirra Embætte er ad Þioona Gude, lofa hann og Vegsama; og ad hafa Giætslu og Umstoon af oss monnunum, so vier hropum ecki i Olucku, &c

Hvor

Huor er su ypparsta Guds Syneleg Skiepna?

Maduren.

Hvornenn var Madurenn i Fyrstunne skapadur?

Hañ var skapadur epter Guds Mind og Lyking.

I hvoriu var su Guds Mind og Lyking innefalenn?

Fyrst var hun innefalenn i fullkomenne Þeckingu GUDS og Gudlegra hluta.

Þar næst i Heilagleikanum og Riettlætenu.

I Þridia mata i Odaudleglæikanum.

Mun Þesse Guds Mind hafa ut kvyslast fra Adam til hanns Efterkomenda?

Ney, helldur forgieck hun strax sem hann fiell i Paradys.

Fædast Þa aungver i Heimenn Gude lyker?

Æ Aungver, Þuiad vier erum

E aller

aller af syndsamlegu Sæde gietner, og fæduſtum holld af hollde.

Kunna menn neckurn tyma ad fa aftur Guds mind?

Ja, Heilagur Ande tekur til ad rietta hana vid Afftur i skyrnenne, og sydann meir og meir fyrer Daglegann Vext og Vidgang þess Nya Mansens, hia þeim truudu, allt þar til hun i odru lyfe mun fullkomenn verda.

Hvorier eru þeir hellstu Velgiærningar Guds Fodurs þier til Handa?

Hann hefur skapad mig/ veitt mier ønd og lykama/ skin og Skilningar vit.

Hann hefur giefed mier þad sem mig mest um vardar, sinn elskulegann Son

JE-

JEsum Christum til Endurlausnar.

Hann vidhelldur mier, og øllu þui sem hann hefur giefed mier.

Hann veiter mier daglega forsorgun, bæde fyrer Saal og Lyf.

Hann wardweiter mig fra Diøflenum og allre Olucku.

Huar fyrer gierer hann Petta?

Hann gierer þad af sinne Fødurlegre og Gudlegre Goodgirnd og Miskunnan allrar minnar Forþienustu og Verdskulldunar.

Huor er Þyn Skyllda aptur a moot vid Gud, fyrer alla hans Velgiorn nga?

Eg a honum lof og þacker ad giora. Honum ad þiona og hlyden ad vera.

Aunnur Greinen,

Um hvad hondlar Aunnur Grein Tru arjakningarennar?

Um Endurlausnena.

Huornen hliodar þesse Grein?

Eg true a JEsum Christum, son hans eingietenn Drottenn vorn ꝛc.

Hvad fyrer eirn er JEsus Christus?

Hann er su Onnur Persona Guddoomsens, Sannur Gud, og Sannur Madur.

Hvor-

Hvornen gietur Þad vered ad JEsus Christur sie bæde Gud og Madur?

Þad gietur so vered ad Guds Sonur, su aunnur Persona Guddomsins skie nidur i Lyf Jomfru Mariu, og took Þar uppa sig manndomlega natturu fyker H. Anda verkan, og fæddest svo af henne Sanur Gud og sannur madur.

Hvad er Þad ad trua a JEsum Christum Guds Son?

Þad er ecke einasta ad trua Þui sem Guds Ord seiger, um hans Personu, Vilia, Verk og Velgiorninga/ helldur og &c.

Eru margar Natturur Christi?

Tvær, Guddoomleg og Manndomleg.

Hvad meinar Þu fyrer þa Manndoomlegu Naturuna Herrans Christi?

Hanns sal og lykama/ med ollum eigenlegleikum saalar og lykama.

Hvad meinar Þu fyrer þa Guddoomlegu?

Guddomlega veru med Guddoomlegum Eigenleg-leikum.

Afhvorium hefur Cristur syna Guddomlega Natturu?

Af Gude synum Fødur

Er hann þa gietenn eda skapadur?

Hann er gietenn, enn ecke Skapadur?

Hvad

Hvad nær skiede þad?

Fyrer allar allder, þui hann er Fødurnum Sameilyfur, og hefur eckert upphaf.

Af hvoriunn hefur Christur sýna Manndoomlegu Naturu?

Af sinne Modur Maria.

Nær took Christur uppa sig Manndoomlega Naturu?

I tymans Uppfillingu, þegar heimurenn hafde staded hier um fiogur þusund Ar.

Eru þessar tvær Naatturur Christi Samteingdar sýn a mille?

Ja.

Hvornenn er Þeirra einingu vared?

Hun er soddann eitt dasamlegt Guds Verk, sem geingur yfer allann mannlegann Skilning, og eingenn Sameining Naaturlegra hluta, Jafnast vid hana.

Cui so?

Þuiad Þo Naattururnar Christi sieu miog Olykar syn A mille, og hvor bihalldc synum eigenlegleikum, Þa samt eru Þær Þo fyrer utann allt innbirdis sambland, edur um breityng eirnrar i Adra, so naakvæmlega Samteigndar i eirnre Persoonu, Ad Þær kunnu ecke i Dáudanum ad adgreinast, hvar fyrer og eirnenn ad Þeirra Sameining mun og so blifa Oraskanleg ad eilyfu.

Er

Er Persónann Christi ein eda fleire?

Ein er Persónann Christi; því Christur er ecke utann einn, 1 Tim. 2. v. 5. 1 Cor. 8. v. 6.

Líka so sem Saal og Líkame er einn Madur; so er Christur sannur Gud og sannur Madur ein Persóna.

Huad þyder Nafned JEsus?

Það þyder Frelsara, Endurlausnara, Salúhiálpara.

Á hvad minner þig þetta Nafn?

Það minner mig á alla Christi Fortíenustu Velgiørninga mier veitta.

Alt hvad hann giørde Pad giørde hann minna vegna; Hann var gietenn og fæddur mína vegna; hann var umskorenn og skyrdur minna vegna; Hann uppfillti Løgmaled minna vegna; Hann var Freystadur pyndur hvdstryktur og pirnekryndur mina vegna; Hann var krossfestur Deiddur og grafenn minna vegna; Hann uppreis fra Daudum / uppstie til Himna og þetta allt minna vegna; Hann situr til Fødurs sins hægre Handar / og

og bidur fyrer mig sinn Himneska Fødur oaflatanlega.

Hvor er sa ædste af ollum þessum velgiorningum, sem þier ma hellst ganga til Hiarta?

Sa, ad hann med uthellingu syns heilaga Blods, og synum Saklausa Dauda og Pynu, betalade fyrer allar mynar Synder og forlykade mig vid sinn Himneska Fødur.

Huornenn kann Pyna og Daude eirnar Personu ad vera fullgilldur betalingur fyrer allra monna Synder / og for Þiena Þar med eilyf Giæde?

Þviad þessse Persona Chri-

stur sem leid, var bæde Gud og madur, Þar fyrer, so sem Gud er omælanlegur og oendanlegur, so er og eirnen verd og vikrugleike hanns Pyntr omælanlegt og oendanlegt, og hlaut Þui ad gillda meir enn Synda Sekt allra manna.

Hefur Þa Gud daed fyrer Þynar Synder?

Ad vysu hefur hann pynst og daed fyrer mynar og alls Heimsens Synder.

Kantu ad bevysa Þad af Guds Orde?

Ja, Þvi H. Ande seiger, ad Drottenn dyrdarennar hafe verid krosfestur, 1. Cor. 2. v. 8. Hofundur Lyfsens Deiddur, Act. 3. v. 15. Guds Sonur hafe giefed sig ut fyrer os, Gal. 2. v. 20. Og GUÐ hafe utvegad Sos

Sofnudenn med sinu Bloode, Act. 20. v. 28.

Gud er eirn Ande/ hvornenn kunne hann ka ad deya?

Pegar sagt Verdur ad Gud hafe pynst og daed, meinast par med (so sem adur er umgieted) Guds Sonur, sem bæde var Gud og Madur; enn hann doo ecke i sinum Guddome, helldur i sinum Manndoome.

Jeg vil ad pu giorer enn frekare utskyring aa Ollu pessu?

Saal og Lykame Guds Sonar voru honum so eigennleg, so sem mier er mynn Saal og min Lykame, par fyrer, hvad hellst hann leid aa sinne Saalu og Lykama, pad leid oll hans Persona, og reiknast pui pynann hans eins dyrmæt i Guds Auglite, so sem sialf Natturann sio Guddomlega hefde hana lided,

Þvi ad baadar Nattururnar eru eins eigenlegar Christo.

Lyka so sem su pyna sem eg lyd, er mier eins eigenleg, og reiknast mier eins til, hvort helldur hun þuingar Saal edur lykama, so og lyka var Christo sw Pina sem hann leid aa synum Manndomi eins eigenleg, so sem hann hefde lided hana i synum Guddome.

Hvor eru þa hellstu rok til þess, ad sagt verdur ad GUd hafe lided?

Þesse, ad Personan Christur sem leid, var GUD, og hanns Personulegleike var Guddomlegur.

Er GUd ecke orietteys i því, ad hann fordæmer Vantruada, fyrer hvorra Synder Christur hefur fullu betalad?

Nei: Því þad hefur vered suo Aliktad i Raade heilagrar Gud-

Guddomsins þrenningar fra eilysu Ad þeir einer skilldu Niotande Verda lausnargiallds ens, sem Christur Guds Sonur utlagde, er villdu tilreikna sier hans Forþienustu med trunne.

Hvar til þiena þier aller Christi Velgiorningar?

Þeir þiena mier til Endurlausnar og Saluhialpar.

Fra hvoriu hefur Christur þig endurleist og frelsad?

Fra Syndunum, Bølvan Løgmalsins, GUDS Reide, Daudanum. Diofulsins Valde, og eilyfre Fyrerdæmingu.

Hvada Giærde hefur hann þier utvegad Afftur A moot?

Guds

Guds Nad, fyrergiefning Syndanna, riettlæted, H. Anda, Frid Samviskunnar, og eilyft Lyf.

Med hvorin hefur Christur endurleist þig?

Eige med Gulle nie Silfre, helldur med synu Heilaga og dyrmæta Bloode, og med synum saklausa Dauda og Pynu.

Til hvors hefur hann Endurleist þig?

Ecke til þess ad eg meige lifa og lata sem holded vill, helldur ad eg skule vera hans eigenleg eign, þiona honum i Heilagleika og Riettlæte, elska hann, lo-

lofa hann og vegsama, og uppa það eg skule epter þetta Lyf, med honum lifa og rykia um alla Eilyfd.

Hvada Nafn er það Christur?

Það er Sama og Messias og þyder so miked sem Smurdur.

Var Christur Smurdur?

Ja. Psalm. 45. v. 8.

Epter hvorre Natturunne var Christur smurdur?

Epter Þeirre Mandomlegu.

Hvor smurde Christum?

Sa hryeine Gud.

Med hvoriu var Christur smurdur?

Med Gledennar Vidsmiere, það er med H. Anda, Act. 10. v. 38.

Hvad odladest Christur med Smuringunne?

All: Guddoomsens Eigennleg Leika.

Hvor-

Hvorier eru þeir Eigennlegleikar?

Almætted, Alvisskann. Allstadar nalægdenn, lyfgiunar kraptureinn, Gudleg tilbeidslunnar dyrkun, vallded ad fyrergiefa Syndernar af eigenn Mindugleika, valldtil ad dæma Lifendur og Dauda.

Til hvors odladest Christur þessar Gafur / edur Guddomsens eigennlegleika i Smurningunne?

So ad hann þessk roptuglegar epter baadum Natturunnum fram kvæmde sitt Meda'gengu Embætte Mannkinenu til gooda.

Er Margfallt Embætte Christi?

Þrefallt: Spamannlegt, Kiennemannlegt, og Konglegt.

I hvoriu er þad Spamannlega innefaled?

Þad

Pad er innefaled i Ordsins Prædikun edur opennberan Pess Himneska Saðleika. Joh. 1. v. 18.

Handtierar Christur sitt Spamannlega Embætte enn nu a Pessum Dogum?

Ja. Alt til heimsins Enda handtierar hann Pad fyrer syna Pienara kiennemennena.

Hvoriu er Pad kiennemannlega Embættid innefaled?

I Pvi hann utlagde fullkominn Betaling fyrer allar vorar Synder med sinne Saaru, Kvøl og krossens Dauda.

Par næst i Pvi, ad hann bidur sinn Himneska Fødur, fyrer os oaflatanlega, Rom. 8. v. 34.

I

I hvoriu er Pad Konunlega Embætted Christi innefaled?

I Stioornan hanns Maktarrykes, Naadarrykes, og Dyrdarrykes.

Framkvæmer Christur sit Medalgongu Embætte effter badum Naturunum?

Ja.

Er Ryked Christi Margfallt?

Prefalldt.

Maktarryked, Naadarryked og Dyrdarryked.

Hvad er Maktar Ryked?

Pad er volldugt Herradæme og stiorn yfer øllum hlutum A Himne og Jørdu.

Hvad er Naadar Ryked Christi?

Pad er Nadarsamleg Stiornan og vardveitsla Christe legrar Kirkiu i Pessum heime.

Fyrer hvor Medsl skiedur soddan?

Fyrer Orded og Sacramenten.

Med hvorju mote?

Christur so sem eirn Volldugur Kongur og Høfud Safnadarens Lagar oll vor efni Gudi til Dyrdar og os til Saluhialpar.

Hvad gott hefur Pu af Pessare Stiornan?

Riettlæti Frid og Føgnud i H. Anda, Rom. 14. v. 17.

Hvad

Hvad er Dyrdar Ryked Christi?

Yfirdrottnan allra wt-
valdra A Himnum.

Er Stand Christi Margfalldt?

Tvøfalldt.

Nidurlægingar Stand, og
Upphafningar Stand.

Hvorre Naatturunne Christi Heirer til,
bæde Nidurlægingar Stan-
ded og upphafningar
Standed?

Peirre Manndomlegu.

Nær biriadest Nidurlægingar
Standed?

A Fyrsta Augnablike Getnadarins.

Nær endadest Pad?

Pegar hann vard lifande aptur i Grøfenne.

I hvoriu var Nidurlægingar Stan-
ded Christi innefaled?

I pui ad hann brukade ecke alltyd

tyd, og ad ollu leite, med deild-
da Guddomsens Hatign, Helldur
lytelæckade sialfann sig, tokuppa
sig mind eins þions gior-
þest odrum mennum lykur og
þar ad Hegdan fundenn sem Ma-
dur, Phil. 2. v. 7. 8.

Hvad meinar þu fyrer þa Guddom-
sins Haatign / sem Christur Hielt
sier fra ad bruka?

Fyrer hana meina eg Gud-
domsens eigennlegleika, so sem
ad er, Almætted, Alvisskan, og
Allstadar nærverann.

Hvar fyrer gav Christur sig i soddann
Nidurlægingu?

Til þess hann kinne ad lyda
og deya, og framunkvæma so
mannkinsins endurlausn.

Hvar fyrer er Christur
daenn?

So ad hann frelsade oss
fra þeim eilyfa Dauda.

Hvae

Hvar fyrer er Christur grafen?

Fyrst so ad Þar af sæst, ad hann være sannarlega daen.

Þar næst, ad hann helgade vorar Grafer, med vidkomu syns allra heilagasta Lykama.

I þridia maata so ad hann græfe med sier vorar Synder.

La Christur leinge i Grafenne?

Fra því A Fostudags Kvelded, skemmu fyrer Sodlarlag, og Þar til A Paskadags Morgunenn snemma, þa hann reis upp fra Daudum.

Med hvorium Ordum er talad um Nidurlægingar Standed Christi i Truarjatatningunne?

Med Þessum sierdeilis.

Þyt-

Pyndur under Pontio Pilato, krossfestur, deiddur og grafenn.

Nær biriadest upphafningar Standed Christi?

Þegar Það fyrra endadest.

Nær fullkomnadest Það?

Þegar hann settisi til Fodursins Hægre Handar.

Hvad meinast fyrer Upphafningar-Standed Christi?

Su vegsamlega Haatign, sem hann odladest effter Manndomenum, i sinne Uppriſu og Uppstigning, med fullkomenne og ævarande Brukun, allra Guddoomsens Eigenlegleika.

Med hvorium Ordum er talad um Upphafningar Standed Christi?

Þessum. Nidurstie hann til Helvytis, Á þridia Deige reis hann upp fra Daudum, upp-

stie hann til Himna, og situr til Guds Fodurs Hægre Handar/ Padann er hann komande ad dæma Lifendur og Dauda.

Nær stie Christur nidur til Helvytis?

Strax sem hann hafde biriad sit Upphafningar Stand.

Til hvors stie Christur nidur til Helvites?

Ecke til ad lyda Par nockrar Kvaler, eda beriast vid Diofulenn. Helldur Fyrst, til ad hroosa volldugum sigre, yfer Diofslenum og synum Ovinum.

Par næst ad Auglysa syna Einvallds Mackt, yfer Lifendum og Daudum.

I pridia maata ad stiel-
fa Þa Fordæmdu med
ogn løgmaalsens og For-
dæmyngarennar.)

Hvad framkvæmde Christur ep-
ter syna Nidurstigning til
Helvytis?

Hann openberade sig lifande
fra Dauduum upprisen.

Er Þad vyst ad Christur sie fra
Dauduni uppriſenn?

Ja, Þad er oraskanlegur
sannleike, Þvi Þad hafa
vitnad og stadfest, bæde
GUD sialfur, so og eir-
nen Heilager menn oc Ein-
glar.

Framseigdu mier Vitnisburd
H. Anda um upprisu
Christi?

Eingillenn sagde til Kvennanna: hrædest ecke, þier leited að þeim Krossfesta JEsu af Nazareth, hann er uppristinn og er ecke hier. Og St. Paull seiger: Christur er utgiefenn fyrer vorar Synder, og uppriſen oss til Riettlætis.

Hvort Gagn hofum vier af Christi Upprisu?

Fyrst uppreis hann, so að hann auglyste oss, að hann hefde fullkomin sigur unnet, betalad fyrer vorar Synder, og utvegad oss það sanna Riettlæte.

Þar næst, so að hann færde oss inyt sitt Riettlæ-

te

te (Það er alla syna Forþienustu Velgiorninga.)

I þridia mata, so vier ikrapte hans Uppriſu, upprysum andlega hier i Lyfe og Aſyndaſta deigeur Grøfunum til eilyfs Lyfs.

Var það leinge sem Christur umgieckſt ad Øðru hvoriu, med synum læreſveinum effter það hann uppreis fra Daudum?

I 40 Daga þar til hann uppſtie til Himna.

Er Christur uppſtigenn til Himna?

Ja.

Hvar fyrer stie Christur upp til Himna?

Fyrſt, svo ad hann fullkomnade sitt Upphafningar Stand med sinne setu

til Fødursins hægre Handar.

Þar næst, svo ad hann upplike fyrer oss Þeirre Himnesku Paradys.

I Þridia mata, so ad hann være vor Aarnador madur hia fødurnum.

I Fiorda mata, svo ad hann sende oss af Himnum ofann H. Anda.

Hvada Himen er Þad sem Christur stie upp til?

Ecke er Þad nockur skapadur synelegur eda takmarkadur Himen, helldur er Þad Himen Guds Almættes, allstadar nærveru og omælanlegrar hatignar.

Er Þa Christur ecke framar Nalægur hier A Jordunne? San-

Sannarlega er hann hier epter baadum Natturunnum personulega nalægur, Þui hann seigest vera hia oss alla Daga allt til veraldarennar Enda. Matth. 28. v. 20.

Hvad meinast fyrer hægre Hønd GUDS?

Dyrdarsamleg Hatign, Makt og Stiornan Guds, yfer ollum Skopudum Skiepnum.

Hvad merkest fyrer Setu Christi til Guds Hægre Handar?

Fullkomenn og ævarande Brukun Dyrdarsamlegrar GUDS Hnatignar, Maktar og Stiornunar yfer ollum Skopudum Skiepnum.

Hvorre Naatturunne Christi tileinkast Þesse hans Seta til Fødursins Hægre Handar?

Þeirre Manndomlegu, þui hun kunne Ad hefiaſt, og Verda Jafn Þeirre Gudomlegu ad allre Magt, Hatign og Yfer-Drottnan. Philipp. 2. v. 6.

Hvad Gagn hefur þu af Setu Christi til Fodursins Hægre Handar?

Eg hefe þad Gagn af henne, ad hann ſem volldugur Drottenn og Høfud ſafnadarens, verndar mig og frelſar fra øllum minum Ovinum; Hann hlutaſt til med mier, ſo ſem synum Andlegum lim ad eflaſt i øllu Godu/og giører mig um ſyder eilyſlega Saluholpenn.

Mun Chriſtur koma nockurn tyma aptur til vor af Himne?

Ja

Ja, hann mun koma A sydasta deige bersynelega i Manndoomlegre Asynd, med stæstu Makt Dyrd og Hatign, ad dæma alla menn Lyfs og Lidna.

Huar mun hann þa openberast?

I Skyum Himens.

Mun hann koma einsamall til Domsins?

Ney! heldur munu aller Heilager Einglar med honnum koma

Hvornenn mun þad tilganga um Domenn A Sydasta deige?

Fyrst mun sa þryeine GUD fyrer Raustu og Verkan, Drottens vors JEsu Christi Uppvekia alla menn af Dauda, og giora þa sem þa Verda lifande, A einu Augnablike umskiptelega.

Þar næst mun vor Endurlausnare utsenda sýna Engla til adsamansafna ollum mönnum fyrer sig ur fiorum aattum heimsins, og adgreina so þa vondu fra þem goodu, setiande þa goodu sier til Hægre Handar, enn hina til vinstre.

Í Þridia mata mun hann uppseigia Domenu fyrst yfer þeim Gudhræddu til hægre Handar soleides: komed þier Blessader myns Fodurs, &c.

Þar næst mun hann seigia til Þeirra ogudlegu, fared fra mier Bölvader i eldsfann elld. &c.

Gietur Þu af þynum Eigenn kreptum Orded niotande JEsu Christi Velgiorninga?

O Ney.

Huornenn kantu Þa ad hialpast? Hel-

Heilagur Ande stirker mig þar til.

Hvar er talad um soddani Frædunum?

I þridiu Greinenne.

Þridia Greininn.

Um hvad hendlar Þridia Greinenn?

1. Um H. Anda, hans Verk og Velgiorninga.
2. Um Christelega Kirkiu
3. Um Fyrergiefning Syndanna.
4. Um holldsins upprisu.
5. Um eilyft Lyf.

Lestu mier upphafed A þridiu Greinenne?

Eg Truë a Heilagann Anda og ad sie ꝛc.

Hvad er Pad ad trua A H. Anda?

Pad er ecke einasta ad trua Pvi, sem Guds Ord seiger, um hans Persoonu Vilia, Verk og Velgiorninga, helldur og eirnenn ad setia allt sitt Traust til hañs bæde i Lyfe og dauda.

Hvad fyrer eirn er Heilagur Ande?

Hann er sw Pridia Persona Guddoomsens, eirnrar og hinnar sømu veru, maktar, og dyrdar med Fødur og Syne; framm-gangande af Peim baadum.

Bi-

Bevysadu Þad ad Heil. Ande framgange af Fodurnum?

Christur seiger, Þegar sa Huggarin kiemur, hvorn eg mun senda ydur af mynum Fodur, Sannleiksens Ande, sem af Fodurnum frammgeingur.

Bevisadu Þad ad H. Ande frammgange af Synenum?

H. Ande kallast Ande muns Christi, og Ande vara Christi, og Þegar Christur gaf Postulunum H. Anda, blies hann a Þa; Þar fyrer er Þad vyst ad Heilagur Ande er af Christo framgangande.

Hvar fyrer kallast sw Þridia Personna Guddomsins sierdelislega Ande?

Fyrst og fremst af Þui, ad

hun i outskyranlegann maata/ verdur blasinn af Fodur og Syne.

Þar næst af Þui, hun er ein Audleg Vera.

Í þridia maata af Þui, hun verkar andlegar Hræringar i hiortum mannanna.

Hvar fyrer kallast Ande Guds Heilagur.?

Fyrst af Þui hann er verulega Heilagur.

Þar næst Þess vegna ad hann er Hofundur Þess rietta Heilagleika, og gierer alla Truada heilaga.

Hvorier eru Þeir hellstu Velgiorningar Heilags Anda, sem hann hefur veitt Þier?

Hann hefur kallad mig ur Ryke Diofulsins og i Ryked Christi. Hvad

Hvad meinar Þu fyrer Ryke Diefulsins?

Skadlega Synda vdiu, i reidennar Stande.

Er stand mansens margfallt?

Ferfallt.

1. Fullkomlegleikans Stand, fyrer falled.
2. Yfertrodslunnar og reideñar Stand, efter falled.
3. Vidriettingarennar stand fyrer Truna A JESum Christum.
4. Dyrdarennar Stand efter Þetta Lyf.

Hvada Ryke Christi er Þad i hvort H. Ande hefur Þig kallad?

Þad er fyrst Nadarryked hans hier i Heime, og sy-

sydann Dyrdar ryked annars heims.

I hvoriu er Kallun H. Anda innefalenn?

Hun er innefalenn i giæfturyku tilbode, og innvortis hræringu, til ad giora ydran, og trua a JEsum Christum.

Huada Medal brukar H. Andi til ad kalla Mannenn?

Gudspiallanna kiennimgu edur Prædikun Evangelii.

Hvoriar eru fleire Velgiorder H. Anda/ sem hann hefur veitt Þier og veiter?

Hann hefur Endurfædt mig.

Hann

Hann hefur upplyst mig med synum Astgiøfum.

Hann helgar mig.

Hann vidhelldur mier i Trunne.

Hann fyrer giefur mier Daglega Syndernar.

Hann veiter mier Huggun og Polennmæde i motlætenu.

Hann mun uppvekia mig af Dauda, og giefa mier eilyft Lyf.

Hvornen er talad um Hetta i Truarjatningunne?

Helldur hefur H. Ande mig fyrer Gudspiallanna Kienning, kallad og upplyst med synum astgiøfum, helgad mig og vidhalldeed i riettre Tru, ꝛc.

I hvo-

I hvoriu er endurfædingenn innefalenn?

I upplysingu Skilningsens, og giøf Truarennar.

Huad gott hefur Þu af Trunne sem H. Ande hefur ier giefed?

Med henni tek eg Christum til myn og hans Riettlæte.

Huad meinar Þu fyrer Christi Riettlæte?

Hans dyrmætu Forþienustu, Þad er, allt huad hann giorde og leid.

Til huors villtu odlast Christi Riettlæte?

Eg vil bera Þad framm fyrer Drotten i minnu Hiarta, so sem Betaling fyrer mynar Synder, til ad stilla hanns Reide. Jeg vil

þil hafa þad og eirneyn mier til Forsuars a moti aklegun Diofulsens, Leginalsens, og sialfrar minnar Samvisku.

Hyorneyn kann Christi Riettlæte ad verda Ier til Forsvars?

Þui allt hvad hann giorde og leid, þad giorde hann og leid minna vegna, hans Riettlæte er fullkomenn Betalingur fyrer allar mynar Synder.

Verdur þu þa Riettlatur fyrer Christi Riettlæte?

Ja.

I hvoriu er þyn Rietlætting innefalen?

I fyrergiefningu Syndanna, og til eincan Christi Riettlætis.

Kantu ad bevysa þad ut af Guds Orde ad Christur heire þier til med synu Rettlæte?

O

O ja; Þui Postulenn vottar, ad Christur Sie giordur oss af Gude til Vysdoms Riettlætis/Helgunar og Endurlausnar. 1 Cor. 1, 13. Og sialfur Endurlausnarenn seiger; So elskade Gud Heimen, ad hann gaf ut sinn Eingietenn Son, uppa ad aller Þeir sem a hann trua, fortapest ecke, heldur hafe eilyst Lyf. Joh. 3, 16.

Huad utheimtest af Þier til Þess ad Þu kunner ad verda Riettlatur og Saluholpen?

Sønn ydran og trua a JEsum Ehristum.

Eru marger Partar Truarennar?

Þryr.

Huor-

Huor er sa fyrsti
Riett Þecking a Gude og hans Dasemdum.

Huor er annar?
Samsinningen, ad hallda Þad allt satt ad vera, sem Gud kienner oss i sinum Orde.

Huor er sa Þridie?
Stalst Trunadartrausted til Guds, um Fyrergiefningu Syndana, vegna Christi ForÞienustu.

Eru Þeir aller riettruader, sem Jata soddan Tru med munnenum?
Ney: Þui Þar giefast marger Hræsnarar, sem nalægast Gud med vorunum, enn Þeirra Hiarta, er Þar langt fra. Esa. 29, 13.

Huornenn kann eg Þa ad vita/ huortheirn er rietttruadur?
Sa sem Jatar Þa riettu tru med munnenum, og lifer epter Guds

Guds Orda Reglu, hann er ad mynum Dome riettruadur, þui vont trie kann ecke ad bera godan avoxt. Matth. 7, 18.

Huad giorer H. Ande þegar hann upplyser mannen?

Hann fræder hann i Saluhialplegre þeckingu Guds Orda, og pryder med synum astgiofum.

Huorlar eru þær hellstu astgiafer H. Anda?

Þad er Truen og hennar avexter, so sem er kiærleike, hogværd, lytelæte, þolemæde, barnræckne / miskunseme og adrar þuilykar digder og dader.

Huad meinast fyrer Helgun H. Anda?

(Allar nadar velgiorder H. Anda kallast ad sonnu Helgun, eins) Fyrer hana meinast serdeilislega andleg Endurnyung mannsens.

I hue

Hvoriu er Hyn Endurnyung innefalenn?

Hun er fyrst innefalenn i daglegre deidingu Hess gamla Mansens.

Par næst i lyfgun Hess nya Mansens.

Huad er ad ad deida Hann gamla Mannen?

Had er ad aptra sier sialfum daglega, i ollu ad huxa tala og giora Had sem illt er.

Huad er ad lyfga Hann nya Mannen?

Had er ad leggia allt Kapp a, ad vaxa og proast ætyd meir og meir i ollum digdum og dadum allt til æfeloka.

Hetta eru verk eins truads manns huornenn tileinkast Hau Ha H. Anda?

Hei-

Heilagur Ande er Hofundur ad Þessum verckum og hialpar mannenum og so til ad framkvæma Þau.

Nær biriade H. Ande fyrst ad audsyna Þier syna Velgiorninga?

I Skyrnenne.

Helldur hann so daglega afram i Þui ad hialpa Þier?

O Ja; Þuiad fyrer Orded og kvølldmaltyd JEsu Christi, nærer hann andlegt Lyf minnar Salar; og so opt sem eg fell i daudlegar Synder, kallar hann mig Myskunsamlega aptur til nadarennar, og giefur mier sann ydrande Hiarta: Hialpar mier so til ad umfadma Christi Riettlæte med Trunne; og ad lyfa Þar epter i Endurnyungu Lyfdaganna.

Hvor-

Hvornea ferdu ad umfadma Christi Riettlæte?

Jeg true Þvi ad Christur hafe fyrer mig lided, og reikna alla hans For Þienustu mijna; treiste so Gude Efunarlaust til Þess, ad hann af Naad sinne, giefe mier Þad allt kvytt vegna hennar, sem eg hefe honum A motebroted, og ad hann giore mig eirnen niotande allra Þeirra Giæda, sem Christur hefur mier med sinne Þynu og Dauda utvegad.

Hvad er Þad sem menn kalla Frvvilia?

Þad er Kroptugt Sialfræde, ad giora eitt helldur enn annad; item ad giora og giora ecke, Þad sem hugskoted tilvyfar, og er i Mannsens vallde.

Huar A soddan Frvvilie Mannsens Heima?

Hañ A fyrst Heima i Natturlegum Efnum, so sem ad vaka og sofa, Sitia og Standa, eta og drecka.

Par næst i veralldlegum utriettingum og Husstiornar umsyslan; so sem, ad kaupa og selia/heia Stryd og hallda doma; lifa i einlyfe, og innganga hionaband.

I þridia maata a hann heima i morgum sidferdis haattum; So sem, ad lifa Skickanlega, vera goodvikenn vid Naungann, meida hann ecke; og þar þuert a moote, ad liuga og stela, fremia Saurlifnad, og þui umlykt.

I fiorda maata a Fryvilien heima i itre Heilagleikans at hofuum, so sem, ad sækia Messu, vera vid tyder, heira, lesa, og ihuga Guds Ord af eigen-

le-

legre fysn og natturunnar inn-
blæstre.

Mun Pad og so i vallde og Fryvilia Pess sem er vantruadur/ ad snua sier til Drottens; giora sanna ydran/ trua a JEsum Christum; akalla Gud i Anda og Sanleika; forakta Pessa heims dalæte; og stunda epter eilyfu Lyfe?

O ney: Pui vier erum ecke hæfeleiger af oss sialfum nockud gott ad Peinckia, so sem af oss sialfum til, helldur huad vier megnum, vad er af Gude 2 Cor. 3/ v. 5. Gud er sa sem verkar i oss bæde Vilian og Matten, Phil. 2/ 13.

Er Pui eins hattad um vanmaatt Fryvilians hia truudum/ og vantruudum i andlegum Efnum?

Ney; Pui Fryvilienn er langtum meire hia truudum enn vantruudum, so ad truadur madur hefur sialfræde og krapta, jafnvel

i andlegum efnum, framm yfer þann vantruada ad æfa sig i dygdum, og halldа afram i Gudræcknenne, enn soddan krapta til hins goda hefur hann ei af Natturunne, helldur af Nadeinne.

Um huad ertu skilldugur Heik. Anda fyrer hans astgiafer og Velgiorninga?

Um elsku, hlydne og þacklæte.

Huad er Christeleg Kirckia?

Hun er sofnudur Guds Barna i þessum heime, sem halldа vid hreinan lærdom Evangelii, og bruka Sacramenten riettelega.

Huornenn kann Christeleg Kirckia ad kallast Heilog, Þar aller menn eru Synduger i þessu Lyfe?

Hei-

Heileg kallast hun þess vegna, ad þeir Gudhræddu, sem i henne lifa, eru Iklædder Christi heilagleika og riettlæte fyrer truna, og syna a sier gott og skickanlegt framferde.

Huar fyrer kallast Christeleg Kirckia almenneleg?

Þuiad vor Herra hefur boded, ad Evangelium skylde prædikast almennilega fyrer ollum monnum; og hanns Christne er og so utbreidd um allann Heimenn

Huornen sundurdeilest Christeleg Kirckia?

Fyrst er aunnur stridande hier a Jordunne, aunnur Sigrihrosande a Himnum.

Þar næst, er aunnur Synileg i þessum Heime, aunnur Osynileg.

Vid huern helldur su bardaga sem stryder hirr a Jordunne?

Vid Diofulenn / Hollded, og Heimen.

Huad meinar Pu fyrer Þa Synelegu Christi Kirkiu?

Sambland af illum monnum og godum, sem Jata Somu tru og bruka somu Sacramenta, epter Guds Orda hliodan.

Hvad meinar Þu fyrer Þa Osynelegu Guds Christne hier i Heime?

Alla Riettruada, edur samneite heilagra, huorra innvortis Hiartalag, eingen Sier utan Gud alleina, Þvi hann Þecker Syna. 2 Tim. 2. v. 19.

Hvarfirer kallast Christeleg Kirckia samneite Heilagra?

Þess vegna, ad Lyka so sem Þar er stodug Samteinging og Eining A mille allra Lykamans Lima, so eru og aller Riet-

ettruader eitt i Christo, Þo þeir sieu langt hvorfra ødrum: Þeir hafa eina Tru, eina Skyrn, og eirn Gud: þeir bidia hvorier fyrer ødrum, og hafa, hvor med ødrum epterlangan til eilyfs Lyfs.

Hvor eru Þau riettu audkiennингar Teikn Christelegrar Kirkiu?

1. Hrein og klar Prædikun Guds Orda.
2. Sacramentanna rietteleg Handtiering.

Huor er Høfud Christelegrar Kirkiu?

JEsus Christus er Høfud Safnadarens, enn aller Riettruader eru Limerner.

Hvort er Það Medal/ sem H. Andehellst brukar/ til ad hughreista Guds Børn sem vita sig hafa stigt Gud med synum Afbrotum?

Fyrergiefning Syndanna.

Truer þu ad Gud fyrergiefe þier þynar Synder?

Ja þui true eg, ad so opt sem eg giore ydran, og bid Gud audmiuklega ad Fyrergiefa mier mynar Synder, vegna Forpienustuñar Jesu Christi, þa fyrergiefur hann mier þær.

Þarftu opt ad bidia Gud um Fyrergiefning þinna Synda?

O Ja / daglega, og opt a hvorium deige, þuiad eg Syndga oaflatanlega bæde hid innra og itra.

Vevtyfadu þad af Orde Drottens, ad Gud vilie fyrergiefa þier allar þynar Synder?

Þo-

Postulenn seiger: Þess-
um Christo bera aller
Spaamenn Vitne, ad fyr-
er hans Nafn fae þeir al-
ler Syndanna Fyrergief-
ning, sem a hann trua.
Act. 10, 43.

Fa Þeir. veiktruudu eirnen Fy-
rergiefning Syndanna hia
Gude vegna Christi?

O ja: Þuiad Gud vill
ei sundurbriota Þañ mar-
da Reirleggenn, og ei ut-
slokva þañ riukanda hør-
kveikenn. Matth. 12, 20.

Huad utheimtest af mannenum
til þess, ad hann fae Fyrer-
giefning Syndanna
hia Gude?

Sonn ydran; og elsku-

fullt trunadar Traust til hans, ad hann vilie Syndernar fyrergiefa vegna Forbienustu syns Sonar.

Huornenn er Pad mogulegt / ad Gud virde suo mikels Truna / ad hann vegna hennar fyrergiefe mannenum Syndernar?

Truen i Sialfre sier / er eige Pess verdug, Pui hun er opt veik og lasinn, sem eirn marenn Reir, helldur Pad, sem hun umfadmar, sem er Christur med allre sinne Forbienustu. Af Pui ad Truenn er so sem medal edur hond, sem tekur til syn Pa dyrmætu Guds Almusu Christum, Par fyrer tileinkast henne sa kraptur, sem riettlæte vors lausnara hefur i Sier.

Huad knyr Pa Gud til Pess ad fyrergiefa Syndernar?

Hans

Hans ſalfs Myſkunſeme, og JEſu Chriſti Forbienuſta og Fyrerbon.

Hvad Parf ad bidia Gud ſo Þraalegaum Fyrergiefing Syndanna/ er Þad ecke nog ad giora Þad ſeinaſt under Þad madur deyr/ og fa ſo kuyttun uppa allt i einu?

Sa er manna heimſkaſtur, ſem ſlær Þvi a frest, ad bidia um Fyrergiefining ſinna Sinda, t: ui ſo leinge er Gud honum reidur, og Oluckann hangande yfer hans Hofde; Þar med veit eingenn, a huorre Stundu Daudenn kann ad ſvipta honum i burtu, og ef hann deyr okvyttur vid Gud, um Syndernar, Þa er haus Saala ſtrax i Kvolunum, huadan engvrar Endurlauſnar er von.

Huad er Dauden?

Dauden er adſkilnadur Sa-

lar og Lykama, sem skiedur vegna Syndanna þui verdlaun Syndareñar er Dauden. Rom. 9.

Huad verdur af Lykamanum, þegar madurenn deyr?

Hann hnygur til Jardarennar af hvorre hann var i fyrstunne Skapadur.

Huad verdur af Salunne?

Saler þeirra Gudhræddu verda færdar af Einglum Guds i eilyfa Sælu, enn Saler ogudlegra fara til Helvytes.

Huornenn mun Fara um þinn Lykama i Jordunne?

Hann mun rotna, og verda ad dupte.

Ver-

Verdur hann peirre forrotnan leinge underorpen?

Allt til Domadags.

Huad mun ba skie?

Ba mun minn Endurlausnare uppreckia minn Lykama af Grøfenne og samteingia honum aptur Saalena.

Bevysadu bad af Guds Orde, ad bæde hu og aller Menn adrer munu uppryssa a sydasta Deige?

Sialfur Christur seiger: Su stund mun koma, ad aller peir sem i Grøfunum liggia, munu heira Raust Mansens Sonar, og munu peir sem gott hafa giert frammganga til Lyfs ins.

Uppriſu, og þeir ſem illt hafa giort/ til Domſens Uppriſu. Joh. 5, 28. 29.

Færdu i Uppriſunne aptur þann ſama Lykama, ſem þu hefur hier haft?

Ja.

Verdur hann þa eins a ſig komenn / og hann er nu?

Ney; Hann verdur forklaradur eins og Lykame myns Endurlauſnara JEſu Chriſti, Phil. 3, 21.

Munu þeir og eirnenn fa ſomu Lykame aptur i Uppriſunne / ſem hier hafa vered brender til Oſku/ eda uppetner af villu Dyrum, Fuglum og Fiſkum Siafarens?

Ja, þui þeir v rda ad dupte um Syder, eins og hiner, ſem i Jordunne hafa rotnad, þar fyrer er Gude eins hægt ad gie-fa þem aptur ſomu Lykame. Job. 19, 26. 27. Apoc. 20, 13.

I huo-

I hvoriu mun farsælld eilyfs Lyfs verda innefalenn?

Fyrst mun hun verda innefalenn i unnunarsamlegre Sion Guds um alla eilyfd.

Þar næst, i þui, ad fa ad niota Synilegrar og himnar allra Sætustu nalægdar JEsu Christi.

I þridia maata mun hun verda innefalenn i listelegustu umgeingne med Guds Einglum og Utvoldum mønnum um alla eilyfd.

I fiorda maata i Dyrdarsamlegum gafum og giædum Salar og Lykama.

Hu-

Hvorium gafum og giædum mun Þa Saalen prydd verda?

Hun mun verda fuldkomeñ, bædi ad skilningnum, i Því ad Þeckia Gud so og eirnen Vilianum i Því ad elska Gud.

Hvornenn mun Þinn forklaarade Lykame verda Á sig komenn i Eilyfu Lyfe?

Hann mun verda andlegur, Odaudlegur, og liomandi.

Kunna menn ad fa nockurn Smeck af Farsælld Eilyfs Lyfs i Þessu Lyfe?

Ja.

Huernen skiedur ad?

Þegar vier Þeckium Gud af hans Orde, og endurnæruſtum af hans Miskunsemi i Christo JEſu, og formerckium so hugsvølun H. Anda i Allskins Motlæti.

Ertu so fullkomenn i Trunne um allt Þetta sem Þu villder, og Þu Átt ad vera?

O Nei

O Ney: Langt fiærre.

Huad villtu Þa tilgiora/so Þyn tru efleſt/ og Þu fullkomnare verder?

Eg vil bidia Gud Þar um Oaflatanlega.

Huort er Þad beſta Bænarform/ſem Þu villt Þar til bruka?

Fader vor, ꝛc.

Drottenleg Bæn.

Hvar fyrer kallaſt FADER VOR, Drottenleg Bæn?

Þviad Sialfur Drotten vor JEſus Chriſtur, hefur hana ſamſett.

Er FADER VOR merkelegre Bæn enn adrar Bæner?

Þyſt er hun merckelegre, Þar fyrer Skildu menn haſa hana yfer ſem optaſt med Hiartanlegre Andackt, og Enda med henne allt tyd ſynar Bænagiorder.

Enn

Enn meiga menn þa ecke og so bidia GUD med Ordum bænar Ordum enn þeim sem Standa i FADER VOR?

Sannarlega meiga þeir þad, nær þau eru sömu Meiningar og epter hennar Forme Logud; þui þad hefur so verid venia i Christelegre Kirkiu alla Daga.

Hvad er þad sem oss ma hellst Afsa til þess ad bidia GUD?

Fyrst þad, ad GUD hefur oss þad allvyda boded. Ps. 5. v. 15. Þar næst erum vier Heilmörgum eimdum underorpner, og þurfum á vi so margs vid, bæde i andlegann og Lykamlegann mata.

I þridia mata meigum vier vita þad fyrer vyst ad GUD bænheirer oss, epter sinu Loforde, ef vier bidium hann riettelega Ps. 145. v. 18. 19.

I Fi or-

I Fiorda maata er þad efne til hinnar mestu o giæfu, bæde i Audlegum og Lykamlegum sø-kum, ad forsoma Bænena.

I Fimta maata hofum vier dæmi sialfs Christi, og allra Heilagra ad þeir hafa iduglega beded.

I Siotta mata færer Bæneñ med sier Outseiganlegar Nyt-semder.

Framteldu mier nockrar þær hellstu nytsemder Bæ-narenar?

Sa sem bidur Gud idu-glega.

Hann audsyner Gudi þa þægelegustu dyrkun og þionustu.

Hann ødlast ryklega ibudh. Anda.

Hann

Hann fryast fra Holldlegu Andvaraleise, og Margskins synda Olucku.

Hann kiemst i meiri skilning um Guds Vilia og Heimuglegann Vysdom.

Hann eflist i Trunne kiærleikanum vid innmædenne audmiktese/og Allum godum Digdum.

Hann ødlast sigur i øllum Freistingum, sem Diøfullenn, holldeð og heimurenn plaagar hann med.

Hann verdur Gudi/og Gud honum innlyfadur, hvar fyrer og eirnenn, ad Drottenn bænheirer hann giarnann, so sem sinn hand geingenn vin.

Kan-

Kantu ad giefa Bœnenne nockra ærutitla/ sem syne Hennar gagnsemder?

Ja.

Bœnenn er Samtal vid Gud.
Lykell ad Himnaryke.
Openberan Gudlegra leindar Doma.
Himneskt Indœle.
Digdanna Fosturmooder,
Yfervinning Lastanna.
Lœckning Salarennar.
Hialp i Vanmœttenum
Sœde Blessunarennar.
Alldeñgardur Farsœldareñar.
Aukning Truarennar.
Stod Vonarennar.
Kiœrleikans Mooder.
Braut Riettlœtesens.
Stirking Skyrlyfesens.
Bryde Heilagleikans.
Upptendran Guddrœknennar.
Ljos Viskunnar.

Hres-

Hressing Giedsmunanna,
Fognudur Hiartans.
Fridarens Grundvallan
Lytelæteſens Mæleſnura.
Næring Polennmædennar
Utryming Diofulſens
Huggun hrelldra,
Kiæte Niettlatra.
Hiaſtod Nidur vriktra.
Hugſvølun Naudſtaddra.
Hvyld Preittra
Skart Samviſkunnar,
Sætleg Daudans linun.
Forſmeckur Peſs eilyfa Lyfſens.

Er Bænen margfølld?

Ferfølld. Ummbeidne: Afbeidne: Fyrerbeidne: og Packargiord. 1 Tim. 2. v. 1.

Hvorn eiga menn ad bidia?

Gud

Gud Fødur, Guds Son Jesum Christum, og Gud H. Anda.

Um hvad eiga menn ad bidia?

Peir eiga epter Guds Orde, og Dæmum heilagra, ad bidia Gud um alla Naudsynlega hluti andlega og Lykamlega.

Eiga menn med Sama hætte ad bidia um Andlega og Lykamlega hlute?

Ney: Helldur eiga peir ad bidia um Andlega, an Fororðs, enn um Lykamlega med Fororde, ef pad sie Gude til Dyrdar, og peim sialfum til Goda.

Um

Um hvad skal madur bidia Gud optast og allra hellst?

Um H. Anda, ad hann styre honum og stiorne / og efle til alls Goods.

Par næst um Fyrergiefning Syndanna og Aukning allra Dygda og Mattkosta.

Fyrer huorium eiga menn ad bidia?

Fyrer ollum monnum Vinum og Ovinum, enn þo sierdeilis Kongenum og Odru yfervallde, item Børnum og Forelldrum / og þeim sem eru Naudstadder.

Fyrer hvad attu sierdeilis Gilde ad Packa?

Fy-

Fyrer það, að Faderen hefur giefed sín Son i Daudann, fyrer mig; Sonurin hefur lided þær stædstu Kvaler, og lated Lyfed minna vegna. H. Ande hefur giefed mier að þeckia og þacka, þessa storu Guds Velgiorninga, og færer mier þa i nyt fyrer Ordid og Sacramenten.

Hvad Opt attu að bidia GUð?

Allum þeim stundum, sem Megulegt er, enn þo sierdeilis kvølld og Morgna, item fyrer og epter Maaltyd.

I hvorium stodum eiga menn hellst að bidia GUÐ?

I sínum Hvilurumum, i Kirkiunne, og hvar sem þeir eru

Stadder, skulu þeir andvarpa til Drottens. NB.

Þa bænheirer Gud hellst, þegar madur midt i synum Embættes Utriettingum, andvarpar til hans þraalega Noott og Dag, um það sem hann vill fa.

Hvorneinn A Madur ad skicka sier med synar Bæner, so ad hann verde bænheirdur?

Fyrst skal hann giora ydran fyrer synar Synder, og skilia sig vid þær.

Þar næst skal hann bidia Gud, audmiuklega; andaktuglega og stadfastlega.

I þridia mata i Nafni JEsu Christi.

I Fiorda mata A hann ad hafa Efunarlaust trunadartraust til Guds um Bænheirsluna.

I Fimta maata skal hann vera þolenmodur, og giefa sig aull-

dun-

dungis fangenn under Guds Vilia, hvornen sem hann vill med hann fara.

So formercke eg Barn mitt, ad Þu helldur miked af Þolenmædenne?

Ja ad vysu, Þuiad hun hefgar Þann sem bidur i Guds Auglite og Flyter Bænheirslunne.

Hvornen kiemur Þad til?

Þvi Þegar eirn Christenn madur umber vel krossenn, andvarpar Þralega, an mot Þrou i Giedenu, Þa kiemur Þad af Ást og undergiefne vid Gud; Hvad Þegar sa allra hædste finnur og formercker, hræreſt hann af eñ stærre elsku, medaumkan og Fusleika til ad bænheira; Hans Hiarta brestur Þa i sundur af Elskunne, so hann hlytur Þeim sama Manne miskunsamur ad vera, Jer. 31, v. 20.

Gud hefur sýnt oss nockra afmalan sinna Giedsmuna Af Forelldrunum: Það Barned sem umber Þolenmodlega agann, og firlest ecke, nær það verdur tiptad, það innvinnur sier Hia Fodur og Modur meire elsku, og fær helldur syna Bæn enn hitt, sem Tidum meglar og syner Asier reideszvip.

Hvad er Það ad bidia i JEsu Nafne?

Það er ad bidia Gud ad lata sig niota JEsu Christi For þienustu og Fyrerboonar, og bænheira sig vegna hennar.

Mattu bidia Gud um allt hvad Þu fær longun til?

Ney. Þvi það geingur so til fyrer mier i þessu haleita Vercke, sem Bornunum i Lykamlegum efnum ad Þau breka opt um Það, sem þeim er Jafnvel til

Ska-

Skada, og stiggia þarmed syna Forelldra; So vill holld og Blod giarnan hafa sinn Vilia, sem er opt skadlegur og Gude A mote, Gal. 5. v. 17.

Þar fyrer eiga menn ad bidia um þad sem Gudsmenn hafa beded, og þeir kunna af Guds Orde ad slutta, ad ecke er A mote hans dyrd og þeirra Velferd.

Huornen hliodar Drottennleg Bæn?

Fader vor þu sem ert A Himnum, &c.

Hvornen sundurskiptist hun?

I þria Parta: Nefnelega, Inngangenn, Sio Bænernar, og Nidurlæged.

Hvad innehelldur Drottenleg Bæn?

Hun innehelldur alla þa hluti, um hvoria vier eigum GUD ad bidia.

Hvad merkist fyrer Fedur þegar eg seige Fader Vor?

Oll Heil og Guddomsens þrenning.

Hvad a ad skiliast fyrer Himenn Ahvorium Þesse vor Fader er?

Oendanleg hatign, dyrd Almætte, Alviska og allstadar nalægd GUDS; so sem eg segdi. Fader vor, þu sem ert Almattugur, Alvitur og Allstadar nalægur.

Er GUD allstadar?

Ja.

Hvar

Huar fyrer seigest Þa ad GUd sie heldur Á Himne enn Á Jordu?

Fyrst af Því ad H. Ritning kallar GUds Bustad almennelega Himin.

Þar næst Þuiad Þerking GUds Hatignar og veru er meire hia Enginnum og Utvoldum Salum Á Himnum, enn hia Truudum hier a Jordunne.

Í þridia maata af Þui hann hefur af Himnum mest opennberad Dyrd Sinnar Naadgiar.

Í Fiorda maata so vier innbirlum oss ecke neitt um GUD, ad sem er audvirdelegt Jardlegt edur holldlegt, heldur allt Himneskt og Guddomlegt.

Í Fimta maata, so oss komi i hug ad vort rietta Heimile sie a Himnum og hafum Þui Þess heldur vora Hiartans Girnd og

Þancka til Þess sem er andlegt og Himneskt.

A hvad minner oss Þetta Nafn FADER?

Það minner oss A elsku gied Guds til vor, og eikur vort Hiartans Traust til hans, ad hann vilie bæn heira oss, sem astkiær Fader syn Børn.

Þoi segium vier FADER Vor/ enn ecke Fader minn?

Þetta Ord Vor a, ad minna oss A Það, ad vier erum aller Brædur og Sistur i Christo, og eigum Þar fyrer Hiartanlega ad elskast og hvor Ödrum Goods ad Unna.

Huar fyrer kallast allar Personur Guddomsens Fader?

Fyrst vegna Þeirrar Fodurle-

legrar Elsku, sem allar Persónurnar hafa Jafnt Ad ossi.

Þar næst vegna þeirra Fodurlegra Velgiorninga, sem allar hafa eirnenn Jafnt veitt oss, so sem er Skepunen, Forsorgunen, Endurfædingenn, Arfleidslann og adrer fleiree.

Um hvad er beded i Fader Vor?

Alla Andlega og Lykamlega Hlute, sem ecki ma an vera.

Hvad margslags eru þeir andlegu Hluterner / sem um er beded i Fader Vor?

Tvennslags.

Sumer ahræra Guds Dyrd: Sumir vora Saalarvelferd.

I hvorium Bænum er beded um þá sem a hræra Guds Dyrd?

Þremur þeim Fyrstu.

Enn um þa sem ahræra vora Salar Velferd?

I Fimtu, Siettu og Siounda.

Enn hvar er bedid um Lykamlegar Naudsyniar?

I Fiordu Bæn.

Lestu fyrstu Bæni Fader Vor?

Helgest þitt Nafn.

Hvad meinast hier fyrer Guds Nafn?

Gud sialfur, hans Dyrd, Eigenlegleikar, Verck og Velgiorningar.

Hvad er þad ad helga Guds Nafn?

Þad er ad lofa og vegsama Gud ut af hans Eigenlegleikum Verkum og Velgiorningum.

Er Guds Nafn ecke heilagt?

Iyst.

Byst er Pad i sialfu sier heilagt.

Um hvad bidium vier Pai Pessare Bæn?

Ad Pad mætte og eirnen helgast vor A Medal.

Huorn n helgast Guds Nafn vor A Medal?

Pegar Guds Ord kiennest riettelega, og vier epter Pvi Lifum Heilaglega, so sem Guds Borunn ber og hæfer.

Enn med hvoriu mote vanhelgast Guds Nafn?

Med rangre Ordsens Kiennungu, og ogudlegum Lifnade.

Framseigdu adra Bæn i Fader vor?

Tilkome þitt Ryke.

Huada Guds Ryke er þad sem vier bidium hier ad kome til vor?

Hans Maktarryke, Nadarryke og Dyrdarryke.

Kiemur ecke Guds Ryke af sialfu sier til?

Ad vysu giorer þad so.

Hvor er þa Meiningenn, þegar vier bidium ad þad kome til vor?

Vier vilium ad þad auke st og blomgest alltyd meir og meir vor A Medal.

Huornen kiemur Guds Maktarryke til vor i þann maata?

Þegar Gud hialpar volldugleg a synum Bornum i Neiden-

ne,

ne, og nidur þricker Þeirra Ovinum.

Huornenn kiemur Guds Nadarryke til vor?

Þegar Nadarverkaner H. Anda i oss, og A Medal vor, fa luckulegann Framgang.

Huad meinar Þu fyrer Þær Naadarverckaner H. Anda?

Mansens Umvendan, Upplysing / Helgun og annad fleira, sem adur er Upptaled i þridiu Greinenne.

Huornenn kiemur Guds Dyrdar ryke til vor?

Þegar vier ad sidustu odlustum eilyft Lyf, huar Gud verdur allt i Ollum.

Lestu mier þridiu Bæn.

Verde þinn Vilie so A Jordu sem A Himne.

Huada Vilie Guds er Pad, sem vier bidium hier ad skie skule?

(Ecke er Pad hanns almættes Villie, hvorium eingenn kañ ad mootstanda, helldur) hans Naadar Villie.

Huor er Guds Naadar Vilie?

Ad Pad skule allt framkvæmast af oss og i oss, sem hann hefur boded i synu Orde.

Huad er Pad Sierdeilis?

Dagleg ydran syrer Syndernar: Elskufullt Traust til Guds um Syndanna Fyrergiefning: Og syfelld Kostgiæfne ad giora Pad Gooda, og fordast Pad

Von-

Bonda; med Polennmæde i Krosse og Motgange.

Hvad er Pad ad lyda Polennmodlega?

Pad er ecke ad vera so sem Stockur eda Steirn, og giefa sig ad aungre kvol eda Pynu; H. lldur ad vera med godu Giede under Krossenum, knurra ecke, nie murra A moote Gude, efa ecke hanns Fodurlega Giæsku, hvad sem A geingur; Leita Aungra raada eda Lækninga, sem Guds Vilia eru A moote, helldur bidia hann onflatanlega um Stirk i Neidenne, og trua fyrer vyst, ad hann mune giora goodan Enda A henne.

Hvad hindrar Guds Nadar Vilia / so ad hann skiedur ecke alltyd?

Diofullen Heimuren og vort eiged Hollð og Blood.

Hvad

Huad meinast fyrer Heimen?

Ecke einasta O gudleiger menn i Heimenum, sem tæla oss med synum vondum efterdæmum til hins illa, Helldur og eirnen Rykdomur, Metord og Vellistingar.

Huad meinast fyrer Holld og Blood?

Fordiorfud Nattura Mannsens, sem allthyd er hneigd til hins Vonda.

Huor er tha Meiningenn / Pegar vier bidium ad Guds Vilie verde?

Fyrst i esse; ad hann sialfur virdest, ad dempa Disfulenn Hollded og Heimen, (sem valda thui, ad Guds Nafn vanhelgast, og hans Ryke naaer ei til vor ad koma) thar næst, ad hann vilie stirkia oss i Trunne og goodu Framferde allt til Efeloka.

Hvarfyrer seigum vier: So A Jordu sem A Himne?

So

So ad oss kome þess helldur i Hug, hvad Heilager GUDS Einglar sieu A himnum, og honum i ollu hlyduger! uppa þad vier berum oss ad breita epter þeim.

Hvornen hliodar Fiorda Bæn?

Gief oss i Dag vort daglegt Braud.

Hvad meinast hier fyrer Daglegt Braud?

Allt þad sem naudsynlegt er til þess, a Lyfs upphelldis, so sem er Matur og Drickur, ꝛc.

Bidium vier ecke um annad enn Lykamans Upphelldi i Fiordu Bæn?

Vier bidium GUd og so um syna Hialp til ad leeckia þad og þacka ad hann veiter oss daglegt

Braud,

Braud, og allt gott bæde fyrer Sal og Lyf.

Er Pad suo skadlegt / ad Backa ecke Gude fyrer daglegt Braud?

Ja, Pviad Gud plagar ad straffa Pa OPacklatu, og svipta synum Gafum. Os. 2. v. 8.

Hvad merkir Petta Ord I Dag?

Pad minner oss a vort Skamvinna Lyf, so vier laatum oss nægia med bær Guds Gaafur sem eru fyrer heudenne.

Pad varar oss eirnenn vid Buksorg og Heidinglegum mauradrætte.

Hvad mercker Petta Ord Vort?

Ad vier eigum ad vera anægder med ad sem Gud os gicfur, enn grafast ecki epter Pui sem adrer eiga.

A hvad minner os Petta Ord Daglegt?

Pad

Hvad minner oss a Hvad ad vier sieum vel til frids med sæmelegt Lyfs Upphelldc enn sækium ecki epter Sællyfi / kræsingum eda miklu Skarte.

Huor er su besta Adferd til ad fa daglega Næring fyrer sig og syna?

Ad ottast Gud i allre Hendlan, og ad vera trur og idenn i synu Kalle oc Embætte. Psal. 108, 2.

Huar af kiemur Had / ad Har er so miked laanleise uppa hialpræded hia morgum / og Sumer fara a Vonarvpl?

Fyrst af Hui, ad marger eru Vænræktarlauser og leita ecki hialpar hia Gude.

Har næst, hafa ecke Tru og Traust a Gude, og Hacka honum ecke fyrer synar Gafur, og Velgiorninga af Hiarta.

I

I þridia maata eru later og Forsomunarsamer i sialfs syns Efnum, og hafa alldrei þionad odrum med Tru og Dygd.

I Fiorda maata eyda og speña þui sem GUd giefur / med Drickiusvalle, og inislegum ohentugleika.

Framseigdu Fimtu Bæn?

Fyrergiefdu oss vorar Skullder, so sem vier fyrergiefum vorum Skulduneutum.

Huad meinast hier fyrer Skulldernar i Fimtu Bæn?

Syndernar.

Huorier kallast hier Skulldunautar?

þeir sem nockud hafa broted a mote oss.

Huar

Huar fyrer bidium vier Gud um Fyrergiefning Syndanna?

Þui ef vier hofum ecke kvittun Syndanna hia Gude, þa erum vier i hans oblydu, og verdum þar fyrer ecke bænheirder, nær vier bidium hann um vorar naudshnjar, þui Gud bænheirer ecke Synduga. Joh. 9, 31. Þo ier bidied margfalldlega, vil eg þo ecke bænheira ydur, (seiger Drottenn) þui ydar hendur eru fullar med Blod. Es. 1, 15.

Hvad minna oss þesse Ord: So sem vier fyrergiefum vorum Skulldunautum?

Þau minna oss a þad, ad vier hliotum ad fyrergiefa vorum Naunga af Hiarta, ef vier vilium fa Fyrergiefning hia Gude.

Er þa vor Fyrergiefning Ordsok til Guds Fyrergiefningar?

Ney;

Ney; Helldur merckest hier med viljugt aform i Hiartanu til ad fyrergiefa Naunganum; So sem eg segde: Fyrergiefdu oss elsku Fader, þui vier erum eirnen reidubuner til ad fyrergiefa þeim sem oss a moote briota.

Huornenn gelngur Þad til fyres Þeim sem ecke vilia fyrergiefa synum Brodur hanns Misgiorder?

Þeir baka sier sialfum Olucku þui so opt sem þeir lesa þessa Bæn, þa bidia þeir Gud, þar epter ad fyrergiefa sier, sem þeir fyrergiefe synum skulldunautum; Nu med þui þeir fyrergifa eim ecke, þa oska þeir ad Gud fyrergiefe sier ecki helldur.

Framseigdu Siottu Bæn!

Eige leid þu oss i Freistne.

Er

Er Freistingen marg slags?

Tvennslags.

Fyrst mønnum til Betrunar.

Par næst / til Fordiorfunar.

Huor freistar Mansens honum til Betruar?

Guds stalfur. Gen. 22/1. Joh. 6/6.

Med huorium Hætte?

Stundum med Medlæte, stundum med Mootlæte.

Huornenn freistar Guds med Medlæte?

Pegar hann Setur oss til Metorda; giorer oss ryka, og lætur oss hafa goda Daga, pa vill hann rei-

reina til, huad Lytelater Myskunsamer og þacklater vier vilium vera.

Huornenn freistar Gud med Mootlæte?

Þegar hann leggur upp á kross og hørmungar, þa vill hann reina Mannsens þolennmæde.

Huor freistar Mansens honum til Fordiærfunar?

1. Diofullen. 2. Heimurenn. 3. Holld og Blood.

Huornenn freistar Diofullenn Mannsens?

Hann lockar hann til Sindanna, Annadhvort med skadlegum innblæstre, edur utvortis vielum.

Huor

Hvornenn verdum vier af holldenu freistader?

Þegar Fordiørfud holldz naattura kveiker i oss þær girnder, sem fæda af sier daudlega Glæpe.

Hvornenn fer Heimurenn ad freista Mannsens?

Þegar hann med synum vondum esterdæmum, leggur so ad seigiataalsnørur fyrer þa veiku, og tullckar þa stundum med blydu, stundum med Strydu, til hins Vonda.

Fyrst Gud freistar Mansens Þvi siendur þa i Utleggingu siottu bænar ad hann frieste einskis Mans?

Þad er Meiningenn, hann freistar ecki Mannsens honum til

Fordiorfunar eins og Diofullenn helldur til Betrunar.

Er ecki Reinſlunnar Freiſting/ ſem GUd brukar / afbedenn i Siottu Bæn?

Ney; Þui hun er Mannenum til Goda.

Enn eru allar Freiſtingar þylur Diofulſens Holldſens og Heimſens afbednar i Siottu Bæn?

Ney; Þvi menn hliota ad hafa Ovine hier i Heime, ſo þeir ſtryde, vinne ſigur fyrer hialp Chriſti, og verde Koronader.

Hvad merkeſt Þa fyrer Þa Freiſtne ſem vier afbidium i Siottu Bæn?

Ofureſle Freiſtinganna/ og oſigur i Þvi Stryde ſem vier Daglega heium vid Diofulenn hollded og Heimen.

Er

Er Þad ecke sama ad freistast/ og leidast i Freistne?

Ney:

Þui ad freistast, er ad finna til Areitinga Diofulsens Holldsens og Heimsens, enn standa Þar Þo af sier fyrer hialp Drottens; enn ad leidast i Freistne er ad verda af Þeim yferbugadur.

Leider Gud nockurn Mann i Freistne?

Ad leida i Freistne mercker Tvent:

Fyrst ad tæla til Syndanna; Þar næst, ad lyda, ad eirn verde tældur: Su fyrre Merckingenn A ecki Heima hia Gude. Helldur sy seirne hvoria vier afbidium i Siettu Bæn.

Hvor er Þa Þyn eigenleg Meining, Þegar Þu bidur: Eigeleid Þu oss i Freistne?

I 2 Þes-

Lesse: Laattu ecki elsku Fader, Tilteigingar Diofulsens Heimsens og myns eigenn hollds so iferbuga mig veikann ad eg hrasei oftrausst Orvænting, edur adrar Storsinder og Leste.

Hvornen hliodar siounda Bæn?

Helldur frelsa pu oss fra Illu.

Hvad meinast hierfyrer pad Illa?

Allt hvad oss kann ad skada uppa Saal og Lyf, eigner og Gott Mannord: En po sieirdeilis, Diofullen, Syndenn, og eilyf Fierdæming.

Um hvad bidium vier Gud i Sioundu Bæn?

Fyrst um Linun og Lietter i ollu Motlæti. par

Par næst, um farsæla burtfor af þessum Heime.

Og i þridia mata um eilyfst Lyf.

Huad merckia þesse nidurlags Ord Drottenlegrar Bænar: Þuiad Þitt er Ryked / Þinn er Maturenn og Þyn er Dyrdenn?

Þau eiga ad knya GUd til ad bæneheira oss, so sem vier segdum: Weittu oss þetta, elsku Fader, þvi Þarmed eflest Þitt Riki; Weittu oss Þetta, þvi Þu eirn ert mattugur til ad hialpa oss; Weittu oss Þetta i JEsu Nafne / þvi þad verdur þier til Lofs og Dyrdar ad Eilyfu.

Hvar til skal Þetta Ord Amen?

Þad þyder Ja, og lætur i kiose þad Traust, sem vier hofum A GUdi um Bæneheirsluna.

Hvar af veistu þad ad Gud vilie bœnheira þig?

Fyrst þar af, ad hann hefur lofad því med Eide, og kann þad þess vegna med Aungvu-mote ad bregdast, Joh. 16. 23. 14. 13.

Þar næst, er hann suo giæ-skurykur og Miskunsamur af Natturunne til, ad hann gietur ei lated neirn siniande fra Sier Fara.

Í þridia mata, leggur minn Endurlausnare JEsus Christur til med mier, og bidur fyrer mig.

Í Fiorda mata er hann minn Astrykur Fader, enn eg hans Kiærkomed Barn, sier hann þui aumur a mier, sem eirn likn samur Fader a Barne synu.

Bregst þad nu alldrei, ad Gud bœnheire, þegar hann er riettelega Bedenn?

Al-

Alldrei bregst Það; Þui annaðhvort tekur hann i burtu Kvelena eda hann myker hana/ eda i Þridia mata giefur huggun og Þolennmæde: og stundum skiedur Það ad hann giefur betra, enn Það sem hann er umbedenn.

Huad kiemur til Þess/ ad Gud dregur stundum suo leinge undann Hialpena/ og bænheirer ecke strax Þa Gudhræddu?

Þar eru til margar Ordsaker. Fyrst vill hann Þar med reina huort Þeir Vilie ei ad sydur hallda sier vid sig.

I Annann mata, vill hann giora Þeirra Bæner, enn Þa heitare og sier Þægelegre.

I Þridia mata, vill hann hreinsa og efla Þeirra Tru og Þolenmæde.

I Fiorda mata vill hann leida Þeim betur fyrer sioner Dryg-

dar Synder, og ad Þeir hafe med Þeim forþienad soddan undandraatt Bænheirslunnar.

I Fimta mata vill hann med so langiædum ellde motlætinganna, eida Þeim sora ranglætesens, sem i Þeim byr.

I Siotta, mata, so ad hialpen, Þegar hun keimur, verde minnisstædare, og betur Þeckud; Þvi Það sem vier saum sliott, Þui gleimum vier sliott.

I Siounda mata lætur Gud syn Born opt leinge Þiast, so ad adrer stirckest af Þeirra dæme; Þui Þegar vier siaum huad Þeir heilogu hafa utstaded, med Þolenmæde, ka leidustum vier til ad umbera helldur motlæted med goodu giede.

Huad eiga menn Þa til ad giora Þegar Gud dregur so andan Bænheirsluna?

Þeir

Þeir eiga epter Raadum Christi, og Dæmi eckiunnar (sem leitade Hialpar hia Þeim ranglata Domara) Þar til ad hann vard vid) ad hallda afram i Vænenne; Þeir eiga ad knya a Nadardyrnar med audmykt eins og Kanverska kvinn'an, og bidia Innilega-

Þad er stoor Skrufun ad kveina og kalla langsomlega til Guds i neidenne, og Fa þngva hugsvolun?

Wyst er Þad stoor Skrufun, enn Þad hafa Þo Orded ad reina marger Guds bestu Astviner Job, David, Asaph, Jeremias og Adrir. Job. 9, 16. 30, 20. 21. Psal. 13, 1. 2. 79, 4. Thren. 1, 16. 2, 8.

Eru Þad nu halldenirde fyrer Gud ad lata syn Børn so leinge emia; Enn hann hefur sagt og lofad;

Pad skal skie adur enn Peir kalla, vill eg andsvara Peim, og a medan Peir eru enn ad tala, vil eg bænheira Pa. Esa. 65, 24?

Wyst er Gud halldenn Ordur i ollum synum Lofunum, eirnenn i Pessu, Pui Petta fyrerheit a ad skiliast um vyst aform, og liufann vilia Guds, til ad bænheira, og kiemur Efunarlaust framm, Pegar mannenum best hagar, og ma Pess vegna hughreista hann um bænheirsluna.

Par med bænheirer Gud vralega syn Born, strax sem Pau kalla, og morgum veiter hann syna Blessan adur enn Peir bidia.

Huar fyrer verda Sumer menn aulldungis ecke Bænheirder?

Fyrst og fremst Pess vegna, ad Peir lifa i Idrunarleise, og Po Peir kanneft stundum vid

Syn-

Synder synar, ba laata Þeir Þo ei af Þeim Þui kunna Þeir og ecke bænheirder ad verda.

Þeir bidia ecke i Nafne JEsu Christ For Þienustu;

Ecki andacktuglega;

Hallda ecke afranim i Bænenne;

Þeir bidia um Þad, sem Þeim er o Þarflegt, edur skadlegt;

Þeir hafa ecke helldur traust a Gude um bænheirsluna og eru efasamer.

Sacramenten.

Huad morg eru Sacramente Nya Testamentesens?

Tuø: Skyrnarennar, og Altaresens.

Voru Þau morg i Gamla Testamentenu?

Þau voru og so tuø: Umskurnen og Paskalambed.

Huad utheimtest til sierhuors Sacramentes?

Fyrst Befalning Guds, ad soddan Hantieran skule brukast i Christilegre Kirckiu.

Þar næst, tuennslags Efne, Hinneskt og Jardneskt, er Guds Ord Samteinger.

I þridia mata Fyrerheit Guds, um andlega og eilyfa Blessan, þeim til Handa, sem Þau riettelega bruka.

Til huors þiena Sacramenten?

Þau eru, kreptug medul Guds, fyrer huor hann meddeiler oss sinne Naad, og innsiglar hana hia oss.

Þar næst uppvekia Þau og stir-

stirckia Truna i Hiartanu um Fyrergiefningu Syndanna.

I þridia mata, adgreina þau Christna menn fra Tirkium og Heidingium.

Sacramentum Skyrnarennar.

Huad er Skyrnen?

Skyrnen er ecke einsam allt vatn, helldur er hun þad vatn, sem samann er keirt og bunded med Guds Bodordum, og samteingt vid Guds Ord.

Huor hefur insett og stiptad Skyrnena?

Gud sialfur, og sierdeilis Guds Sonur JEsus Christur.

Med hvoríum Ordum?

Þessum: Farid ut um allann Heimenn, kiennid ollum þiodum ꝛc.

Var Skyrnenn handtierud fyr enn Christur gaf ut Þessa Befalning?

Ja, Þui Johannes Baptista kyrde fyrstur Manna, epter Guds Avysan, sydan liet Christur eirnenu syna Læresveina skyra.

Er margslags Efne Skyrnarennar?

Tuennslags: Himneskt/ og Jardneskt.

Huort er þad Himneska?

H. Ande.

Huort er þad Jardneska?

Vatned.

Huor-

Huornenn sameinast þesser tueir hluter i Skyrnenne?

Það skiedur fyrer Orded, sem sa framfærer af alfu Guds sem skyrer.

Huada Ord er það?

Þetta: Jeg skyre þig i Nafne Fødur og Sonar og H. Anda.

Giorer Vatnsens Yferdreifing nockrg Skyrn ef Orded filger Þar ecke med?

Ney: Fyrer utann GUDS Ord, er Vatned einsamallt Vatn, og eingen Skyrn.

Huad Gagn hofum vier af Skyrnenne?

Fyrst giorer Gud eirn Sattmala vid ofs i henne.

Þar

Par næst ødlustum vier i henne, truna og verdum Endurfædder.

I þridia maata fryar hun oss fra miklu illu, og utvegar oss miked gott.

Fra huoriu illu fryar Skyrnenn þig?

Fra Syndenne, Daudanum og Dioflenum.

Huad gott utvegar hun þier?

Eilyfa Saluhialp.

Huornenn kann Skyrnen ad verka allt þetta?

Þad skiedur fyrer Truna, sem vier ødlustum i henne; ui huor hann truer, fær Fyrergiefning Syndanna; Hann er fry fra Daudanum og Dioflenum; Hann ødlast og eirnenn eilyfa Saluhialp.

Fra

Fra huada Dauda verdur þu fry fyrer Skyrnena?

Þeim eilyfa Dauda.

Verda Þeir aller fryer fra eilyfum Dauda, sem skyrder eru?

Ney.

Hvar af kiemur Þad?

Þvi Þeir trua ecke a JEsum Christum. Hvor hafi, ecke truer, sa skal fortapast segier hann sialfur.

Hvoriu lofade Gud þier, i Þeim Saattmaala sem hann giorde vid Þig i Skyrnenne?

Faderenn lofade ad vera mier milldur og Miskunsamur; veita mier þa bestu Forsion i ollum Efnum;

num; Bœnheira mig i Neidenne; Vardveita mig fyrer Diøflenum og allre Olucku; og taka mig umstider til syn i eilyft Lyf.

Sonurenn lofade ad hlutast til med mier i øllu goodu; og vera minn Fyrerboonar madur hia Fødurnum.

Heilagur Ande lofade ad vera minn Leidtoge og Læremeistare, og hugga mig i øllum Krosse og Motgange.

Huoriu hefur þu lofad Gude i Skyrnenne?

Jeg hefe lofad honum ad frafælast Diøfulen, og sia

sia vid Syndum og Glæpum.

Þar næst ad hafa rietta þecking a Gude, og hans Velgiorningum, epter hans Orde.

I þridia mata ad ottast hann og elska af Hiarta og vera honum hlydenn alla myna Lyfdaga.

I Fiorda mata, ad akalla hann bæde i Medlæte og Motlæte, og setia allt mitt Traust til hans med þolenmæde i øllum Hørmungum.

Hefur þu hallded þ tta allt, sem þu lofader Gude i Skyrnenne?

Ø nei;

Oney; Helldur hefe eg/ þui midur/ margfallidlega geinged afvega, og rofed myna Skyrnar lofun.

Huada huggun kantu þa fra-mar ad hafa af þinne Skyrn?

So leinge sem eg life/ kann eg ad hugga mig vid hana, þuiad sa Saattma-le, sem Gud giorde vid mig i Skyrnenne, er sv asig-komen, ad nær eg giore ydran og endurbæte mig/ þa vill hann fyrergiefa mier Syndernar, og unna mier allra þeirra Giæda, sem hann mier i Skyrnen-ne lofade.

Huar

Hvar af veistu soddan?

Af augliosum Guds fyrerheitum, þui hann seiger: Nær sem sa Synduge snyr sier fra synum vonda veige, þa skal hanns Syndar ei framar minst verda Ezech. 33, 11. Hann lætur og boda mier i Aflausnenne Fyrergiefning allra minna Synda, og meddeiler mier suo þar uppa Lykama og Blod syns Sonar, i Kuolldmaltydar Sacramentenu

Skal madur þa a hvorium deige laata sier koma i hug syna Skyrn / og Skyrnar Saattmala?

O ja, þui þar af hefur hann miked gott.

Huad er þad?

Fyrst stirckest hans Tru þar af um Guds Fyrerheit og nadar Velgiorninga.

Þar næst verdur hann amintur daglega um sialfs syns Skylldu. A huad

Á huada skylldu minner Skyrnen þig?

Ad dreckia þeim gamla Adam / sem i mier ryker med daglegre ydran og yferbot, enn laata aptur i hans stad vaxa og proast þann nya Mannen.

Huad meinar þu fyrer þann gamla Adam, er stundum nefneist sa gamle Madur?

Spillta Natturu med Allskins Syndum og vondum Girndum.

Huad meinar þu fyrer þann Nya Mannen?

Þa Lyfsens krapta sem Gud hefur Mannenum giefed i Skyrnenne til hins goda, huorier daglega skulu-

lu æfast med betrum Lifnadarens.

Huornenn tala Fræden hier um?

Sa gamle Adam, a i ofs daglega ad dreckiast og deidast fyrer ydran og yferbot ꝛc.

Hofum vier nockra Samlyking hier uppa i Guds Orde?

Ja, þui St. Paull seiger: Vier erum Jardader med Christo fyrer Skyrnina i Daudan ꝛc.

Er þad suo naudsynlegt ad skyra ungbørnen?

Ja, þvi so sem Ungbørnen voru umskoren i gamla Testamentenn, so eiga þau og eirnen ad skyrast i þvi nya. þar

med

med skipar Cristur ad skyra allar Kioder, ess vegna og lyka Ungbornen.

Fa Bornen Truna i Skyrnenne?

Ja; vvi Christur seiger, ad Bornenn true A sig Kornung, Matth. 18. v. 6.

Hann seiger og eirnenn, ad peim heire til Guds Ryke; Og hann hefur stora vel pocknon A peim, par fyrer trua pau, vvi an Truarennar er omegulegt Gude ad pocknast. Hebr. 11. 6.

Hvad helldur pu um Christenna Manna Born, sem ecke hliota Skyrn?

Jeg helld pau verde Saluholpen.

Hvor rpk kantu ad færa par til?

Med vvi ad peirra Forellldrar, og Guds sofnudur bidia fyrer peim til Drottens, pa aunt-

aumckar hann sig yfer Þau, vegna Christi medalgongu, og giefur Þeim truna, eins og Johanni fordum inneluktum i Moodurlyfe, Því hann vill ecke ad neirn af soddan Smælingium tapest. Þar med lofar og eirnen vor HErra, ad hann vilie vera GUÐ truadra Manna, og Þeirra Sædis, hvor hans Lofun ad endelega hlytur og so ad koma fram Á Þessum Vesalingum, fyrer hvorra Synder ad Christur hefur fullu betalad. Hitt skillde eingen meina, ad GUÐ sem hiartanlega girnest allra Manna Velferd, og hræreſt af myskun yfer oss, sem eirn Astkiær Fader, hann mune taka Lyfed af sinna Barna Bornum, so Þau fyrerfareſt.

Þo seiger Christur/ ad sa sem eige verde endurfæddur fyrer Vatn og An-

 og

da (Pad er fyrer Skyrnēna)
hann kunne ei ad inn-
ganga i GUds
Ryke?

Ketta A ad skiliast um Pa sem forakta Skyrnena, enn ecke hina sem henne kunna ecke ad naa.

Hvor lykende færer Ku par til?

So sem ad hootun Fordæmingarennar yfer Heim Oumskornu i gamla Testamentenu, nade ecke til Peira Barna, sem ei urdu umskoren, fyrer Kann attunda Dag, sokum hastarlegs Dauda; So nær og ecke adurnefnd Hotun Christi, til Keirra Barna i Nya Testamentenu, sem ei kunna ad skyrast vegna Hastarlegs Dauda. Nu er Pad augljost, ad Bornenn i G. Test. bæde Pau sem Pharao liet Deida oumskorenn, og Pau sem i Eidemorkenne Dou, og

He-

Herodes Barnamordinge liet drepa þau hafa øll orded Saluholpen. Og þad meira er, ad David var fullviss um Velferd syns Barns, sem þo var gieted i Hordome, og do oumskored: þui han seiger: Eg fer til þess, enn þad kiemur ei til myn Aptur, 2 Sam. 12. v. 23.

Hvornen kunna Foreldrarner ad leggia þann besta Grundvøll til sinna Barna Velferdar?

Med Bænenne; ef þau andvarpa til GUDS oaflatanlega þeirra vegna, so vel a medann Modurenn ber Þau fyrer synu Lyfe, sem epter þad þau eru fædd. Hvor hann giorer sier þad tamt, sem eitt Handverck. ad bidia Gud/og umgangast Daglega hia honum med þad sama hann fær allt hvad hugurenn vill til mælast. Þvi Drotten er nalægur

ollum þeim sem hann akalla, ollum þeim sem hann af alvoru akalla, hann giorer huad hiner Gudhrædu bidia, hann heirer þeirra Kall og hialpar þeim. Psal. 145, 18. 19.

Nu ef Barned er Daudsiukt þa þad kiemur a Klædenn/ enn Presturenn kann ei so fliotlega ad Naast/ huad skal þa til giora?

Þa ma Yfersetukonann, edur hinn Skickanlegaste madur, sem Nalægur vera kann, skyra Barned, eins og þegar Zephora fordum umskar sinn Son.

Huada adferd og Formale skal þa brukast?

Sa sem skyrer skal kalla nalæga menn til vitnis, taka suo hreint Vatn, og ausa litlu af þui med hende sinne yfer Barnsens Hofud, Þrisvar sinnum: vid Þa fyrstu Adreisingu skal hann

hann nefna Barned, og tala þessum Ordum: N. Jeg skyre þig i Nafne Fødur, (vid þa adra adreisingu) Og Sonar, (vid þa þridiu a dreisingu) og H. Anda.

Huar til þienar su Særing/ sem Prestarner bruka i Skyrnenne?

Hun a ad vera so sem annad Maalverk til ad leida þeim, sem nærstadder eru fyrer Sioner, þann Syndarennar, þrældom, i huorium diofulleñ helldur barnenu Fongudu, adur enn þad skyrest

Þar næst a hun ad vera ein aminning um kroptuga Verckan Skyrnarennar, ad Barned fyrer hana, leiset af vallde mirckraña, og Diofulsens Yferdrottnan, enn færest i Ryked Christi.

Um Liklavallded Skriftamalenn og Aflausnena.

Hvad er Pad sem kallast almennelega Liklavalld i Christelegre Kirckiu?

Pad er ein Andleg Makt edur mindugleike Kieñedomenum giefenn af Christo, til ad uppliuka Ryke Himnanna fyrer sannyðrande moñum, med Peim leisande Likle; enn aptur læsa Pui fyrer yðrunarlausum med Peim bindande Likle.

Huad meinar Pu fyrer Pann Leisande Likel?

Aflausnena.

Er Aflausnenn margfølld?

Tvøfølld: Heimugleg og openberleg.

Hvad er heimugleg Aflausn?

Heimugleg Aflausn er Pad Pegar Ordsens Pienare bodar Peim einslega Fyrergiefning Syndanna af Guddomlegum mindugleika, vegna JEsu Christi Forpienustu: sem giort hefur fyna heimuglega Jatning.

Hvad

Hvad er opinber Aflausn?

Pegar eirn Storsyndare verdur opinnberlega afleistur sofnudenum aheirande.

Hvar fyrer kallast Aflausnenn leisande Likill?

Sialfur Christur kallar hana suo, vvi med henni leiseſt madurenn af fiotrum Syndanna, og med henni verdur fyrer honum under eins upploked Ryki Himnanna og Helvyti apturlæſt, so sem med odrum Likli.

Hvornenn a sa ad vera asigkomenn sem skal afleisaſt?

Hann skal fyrſt vita ad giora gooda Greiin a peim Lærdomi og Truar Articulum, sem i Frædunum standa, og skilia vel peirra hellſta inntak Merg og Meining.

Par næst skal hann hafa alvarlegt angur og trega fyrer Syndernar og treista Gudi um Pad efunarlaust, ad hann fyrergiefi sier Pær, vegna Christi Forpienustu og Fyrerbonar.

I pridia mata skal hann asetia sier alvarlega ad endurbæta sinn Lifnad.

I fiorda mata skal hann vidurkienna synar Synder med audmikt fyrer Gude under Prestsins Heirn.

Hvad meinar Pu fyrer Pann bindande Likel?

Bannfæringena.

Er Bannfæringenn margslags?

Tvennslags: Su minni og Stærri.

Hvad

Huad er su minne Bannfæring?

Hun er Utsetning Þeirra Manna sem drygt hafa openbera glæpe, fra Brukun Drottinnlegrar Kvollmaltydar, um vissann Tyma.

Hvad er su Stærri Banfæring?

Hun er Burtskufun Þeirra sem med Þuerud hallda aframm i Hneixanlegum lifnade, fra Samfielagskap Guds Safnadar, og afhending Dioflenum i valld, so Þeir straffest odrum til epterdæmis, skañest syn Þess helldur, og snui aptur a riettann Veg.

Hvar fyrer kallast Bannfæringen bindande Likell?

Vor HErra nefner hana suo, afÞui ad med henni verda Þerudaxsamer glæpamenn setter i haxdare

dare bond Þessandlega Straffs og fyrer Þeim verdur Himnaryki apturlæst, enn Helvyti uppoked.

Truer Þu ad Guds Orda Þienurunn sie giefenn soddann Makt af Gude; ad Þeir meige fyrergiefa monnum Synder og banfæra a?

Ja Þui trui eg / Þui Christur seigest muni fa Petri i hendur likla Himnarykis, og hvad hann og hiner Læresveinarner binde a jordu, Þad skuli a Himnumbunded verda, og hvad Þeir leise a Jordu / Þad skuli a Himnum laust verda. Og i odrum stad

stad seiger hann til peirra. Hvorium hellst pier fyrergiefed Syndernar pa eru pær peim fyrergiefnar, og hvorium hellst pier aptur hallded pær, pa eru pær peim apturhalldnar. Joh. 20, v. 23.

Nun pad og so eiga heima hia fatækum Prestum A pessum dogum, ad peir meige fyrergiefa Synder eins og Postularner, og apturhallda eim?

Vissulega: pvi Uppbigging Safnadarens, sem skiedur og so fyrer Rietta Handtieran Liklavalldsins, er eins A pessum tymum faleña Hendur Audvirdelegum Prestum af

Christo, sem Postulunum fordum Daga; og eins eru þeir Radsmenn yfer Guds Leindardomum og Postularner voru.

Fa þeir nu aller Fyrergiefning Synda þanna hia Gude/ sem Presturen asleiser; hvornen sem þeir eru a sig kommer?

Langt Fiærre, helldur þeir einer, sem eru med Sannyðrande og truudu Hiarta: en þeir yðrunarlausu og Volgu, sem hvorcke eru heiter nie kallder, þeir blyfa samt i synum Syndum, under Guds Reide, hvad opt sem þeir verda af leister af monnum.

Hvorier eru þeir/ sem vor HErra giefur þann Titil/ ad þeir sieu Volger/ enn hvorcke heiter nie kallder/ og vilie hann þui uiskirpa þeim af synum munne?

Þeir

Þeir sem ad syna Skin, Gudræcknes og meinleises Hid itra; enn hafa þo Vondann, eda Daufan og Daadlausann mann ad geima: þikiast birger af ollu Goodu, enn eru þo Versnauder, og andstigd fyrer Gudi, Þvi þeir færa honum aungvar þægelegar Foorner, nie hilia syna Bligdan med Riettlæte JEsu Christi, þesser Verda Seirne enn Tollheimtumen og putur ad komast i Guds Ryke.

Er þad þa Meiningenn um Afslausnena og Banned ad Kiennemenn erner opinbere þad einasta fyrer monnum og seigi fra þvi sem Gud framkvæmer i soddan Efnum?

Ney: helldur eru þeir Guds fullkomleiger Umbodsmenn, og hafa sannarlegt Vallld af honnum

num giefed til ad fyrergiefa Syndernar, og aptur ad hallda Peim, so sem hann giorde Pad sialfur bui hann talar og eirnen fyrer Peirra munn.

Hvar fyrer brukast heimugleg aflausn og Skrifftamaal i Christelegre Kirckiu?

Fyrst suo ad Guds Orda kiennare kunne af Jatningu bess sem Skriptast, ad faa vissu um hans sanna Ydran og Tru A JEsum Christum, sem og aform ad betra Lifnadenn.

Par næst suo ad hvor eirn kunne ad laata i Liose fyrer Prestenum einslega, hvad hans samvisku sierdeilis sturlar, og faa suo Lækning Par vid af honum ut af Guds Orde, og huggun med Fyrergiefningu Sindana.

I Pridia mata eru Heimugleg Skriptamaal naudsynleg, so

ad

ad Kienemadurenn fai þar med Hentugt tilefne ad fræda og leidrietta þa ungu og breiſku, i þvi ſem kann ad vera afatt fyrer heim.

Sacramentum Alltaresens.

Hvad er Sacramentum Alltaresens?

Það er Sannarlegt Hollð og Blood Drottens vors JEſu Christi under Braude og Byne.

Hvor hefur það innſett?

HErran vor JESUS Christur.

Hvar fyrer nefneſt það Kvolldmaltyd?

Þui ad Christur inſette það

Pad seint um kvølld Þa sø-
mu Nott, sem hann var
forraden.

Handa hvorium innsette Chri-
stur Kuølldmaltydar
Sacramented?

Handa ollum Christ-
num monnum, sem kunna
ad prova sig riettelega, og
Jata syna Tru.

Er margfallt efne Drottenlegrar
Kuølldmaltydar?

Tvofallt: Þad eina er
Jardnesst og synelegt, an-
nad Himnesst og osynelegt.

Hvort er Þad Jardnesska?

Braud og Vin.

Hvort er Þad Himnesska?

Hollð og Blod Christi.

Skie-

Skiedur þa nockurt Sambland Braudsens og Vynsens, vid Hold og Blod Christi i Sacramentenu, edur snuast þeir Jardneſku hluterner i þa Himneſku?

Ney; Hvørugt / helldur sameineſt Hold og Blood Christi nakvæmlega vid Braud og Vyn.

Hvornenn skiedur þad?

Þad skiedur fyrer Daasamlegann Guds Krapt, þegar Kiennemadurenn Helgar Braud og Vyn med Drottenlegre Bæn, og framburde Innsetningarordanna.

Hvad

Hvad medtekur þu i Drottenlegre Kvølldmaltyd?

Jeg Medtek þar med Braudenu, Sannarlegan Lykama JEsu Christi, og med Vynenu, Sannarlegt Blood JEsu Christi, sem var offradur fyrer mynar Synder A Krossenum, og er nu til Guds hægre Handar i Omælanlegre Dyrd og Vegsemd.

Hvar af veistu soddan?

Af Sialfs JEsu Christi eingen Ordum so hliodande: Taked og eted, þad er minn Lykame: Item drecked aller hier af, Þad er mitt Blood.

Kun-

Kunna Ydrumarlauser menn, og so ad medtaka Lykama og Blood JEsu Christi i Sacramentenu?

Ja, so marger sem med Taka thad blessada Braud og Vyn af Prestsens Hende, so marger verda hluttakande Holldsens og Bloodsens Christi, hvornen sem peir eru A Sig komner.

Hvad bera peir ur bytum, sem Medtaka Holld og Blood Christi overduglega?

Ecke annad en GUDS hefndar Reide og yfirhangande Straff, pui peir verda seker vid thad, af thvi peir giora ecke greinarmun A Drottens Lykama.

Ver-

Verda þeir þa aller Fordæmder, sem Medtaka Sacramented overduglega?

Þeir sem ad giora sanna Ædran og endurbæta sig þeir fa hia Gude Fyrergiefning þeirrar Syndar, sem allra annara.

Hvornen eru þeir A sig komner sem Medtaka Holld og Blood Christi overduglega?

Þeir eru ad ollu Otilreidder, hafa eckert Angur i Hiartanu fyrer Syndernar, eckert Traust til Guds um Syndanna Fyrergiefning, og eckert Aform ad betra og bæta sinn Lifnad.

Hvo-

Hvorier medtaka Lykama og Blood JEsu Christi Verduglega?

Peir sem sig hafa Adur par til vel og vandlega bued.

Huornen A madur ad bua sig til Sacramentesens?

Fyrst hid ikra i lykamlegann mata; Par næst hid innra uppa andlega vysu.

Huornenn a sa Jtre tilbuningurenn ad skie?

Fyrst med Sparneitne og Fostu; Par næst audmiukre hegdan og umgeingni.

Huar til kienar soddann utvortis Tilbuningur?

1. Til

1. Til ad uppvekia hia oss andlegt Hungur og Lorsta epter Heirre Himneskri Fædunne.

2. Ad giora oss hentugre til Bænarennar, og Gudi þacknæmilegri, sem stendur i giegn Drambláttum, enn giefur Heim lýtilátri Nad.

Kann Þesse lykamlege Tilbuningur ad giora oss verduga til ad medtaka Holld og Blood Christi?

Ney, aungvanneigenn; helldur ørvar hann ad eins og upptendrar i oss nockra Gudrækni; enn fyrer þann Andlega Tilbuningen ver-

dum

dum vier einasta Verdu-
ger Bordgiester JESU
Christi.

Huornenn a madur ad bua sig
til Drottenlegrar Kvelldmal-
tydar uppa Andlega
vysu?

Hann a fyrst ad prova
og ransaka sialfan sig.

Par næst ad giora grei-
nar mun a Drottens Ly-
kama.

I pridia mata ad endur-
minnast og umpeinckia
Christi Dauda.

Huad er Pad ad prova og ran-
saka sialfan sig?

Pad er ad dæma um
Pad i huga synum, hvort
madur pecke sig Syndu-
gan ad vera. Hvad

Hvad hann hafe med Syndunum forþienad / sem er Guds Reide og eilyfar Kvaler.

Huort hann hafe Angur og Trega i Hiartanu fyrer Syndernar.

Huort hann hafe Traust til Guds, um Fyrergiefning Syndanna, vegna Christi Forþiemistu.

Huort hann hafe fullkomenn Asetning ad betra og bæta sin Lifnad.

Huad er þad, ad giora Greinarmun a Drottens Lykama?

Þad er ad ganga til maltydar Drottens med stærri An-

Andakt og Gudræckni enn til almennelegrar maltyðar og Þeinckia um Þad, ad Madur Medtekur Þar sialfs Guds eiginn Lykama og Blood, sem bored hefur Synder veralldarennar, og giefinn var i Dauðann fyrer oss.

Huad er Þad ad endurminnast og um Þeinckia Christi Þynu?

1. Ad Þeinckia um Þad med stoorre Andakt / og daast ad Þui mikelega, ad JEsus Christur elskade oss so heitt, ad hann gaf sitt Lyf vt fyrer vorar Synder.

2. Ad lofa hann og pryſa med innilegu Hiartans Packlæti fyrer þann ſtoora Velgiorning og alla adra.

3. Ad laata yfervegan Chriſti Dauda, og allra hans Velgiorninga gaunga ſier ſvo til Hiarta, ad madur þar fyrer aſtunde honum til Hlydnis og þocknunar, ad deya fra Syndunum, lifa riettlætinu, fyrergiefa naungannum hanns avirdingar og umbera Krosſenn med Polinnmædi.

Huada Gagn hefur þu af med teckningu Lykama og Bloods JEſu Chriſti i Sacramentenu?

Fyrſt

Fyrst stirckest myn veika Tru þar med, so eg verd fullviss um Fyrergiefning Syndanna.

Þarnæst innlyfast eg med þeim hætti mynum Endurlausnara JESU Christo, og fæ til hanns brennandi elsku.

Í þridia mata uppvarast eg til ad endurminnast enn þa framar hans Pyny og Dauda, og þacka honum fyrer hana.

Í Fiorda mata eyrst og stadfestest i mier kiærleike til Naungans.

Í Fimta mata verd eg vissare um myna Upprisu a sydasta Deige,

Eptersilgia nockrar Bæner, sem Bornen eiga ad læra strax epter Fræden.

Bæn sem lesast skal, adur enn Bornen eru yferheird i Kirckiunne,

Þu miskunsame Gud, sem sagt hefur og seiger enn i Dag; Leifed Bornunum til myn ad koma: Þu sem kallar þau med Lærefedranna Raustu, seigande: Kome þier Born, jeg vil kienna ydur otta Drottens! Sia vier komum i Dag framm fyrer þitt allraheilagasta Auglit; Med vorum Vorum, til ad lofa Þig, med vorum Munne; til ad giora Reickningskap fyrer Þad Ord, sem vier lært hofum; fyrer Þa Tru sem i oss er biriud: vier komum ad svara til Spurninga;

til

til ad vaxa og hefiast i Naadenne; vier komum til ad heidra vorn Fedur A Himnum, ogad gledia voraForelldra hier A Jordunne, og alla þa, sem heira til vor. O Hiartans Fader! vier bidium fyrer Saker þins Heilaga Barns JEsu; vert oss þyium aumu Bornum naadugur; burttak vorar Synder! Hreinsa vorar Varer og vorar Saler; þinn goode H. Ande leide oss i allann Sannleik: Gef oss O! Gud Skinseme til ad svara; Epterlangan til ad læra; Hiertu til ad vardveita þad vier lærum! Laat oss aukast i Truñe, og adra sem nalæger eru, uppbiggiast þar af, uppa þad, O Gud, ad þinn Sofnudur vaxe i þui hinu goda, og Herrans Lærdomur uppfille Landed. O Fader, bæneheir oss i Nafne þyns el-

skulega Sonar JEsu Christi, Amen.

Bæn epter Yferheirslu Barnanna i Kirckiunne.

LOf, Heidur og Æra sie Þier, O! Gud vor Fader! O JEsu vor Endurlausnare! O! Verduge H. Ande vor Huggare! sem hefur i Dag hefgad oss fyrer Lærdom Þyns H. Ords, og lagt Krapt i Munn Þinna omyndugu Barna til ad vidurkienna Þitt Nafn, og ad kunngiora Þin margfallda Vysdom; Gief oss Lucku og Blessan O! Gud, til ad koma tilsamans med soddan slag, og ad aukast alltyd meir og meir i Þynum Bodordum og Lærdome: Vertu med oss, Þar til vier sefnustum hier aptur til samans fyrer Þynu Anglite: Þyn Tilsion vardveite oss, Þinn H. Ande stiorne oss, ad vier, so sem

sma

sina Vynder mættum uppfyllast med Allskins Himneskre Blessan, og so sem Plontunar kvister rotfestast og stirckiast i Guds Nad og Kiærleika. Blessa Pu Drottin, og vardveit Kongen og Pad Konunglega Hus, blessa Pu vort Fodurland med Frid og Groda, med Heilbrigde og Niettlæte: Lina Pu hiormum Peirra Sorgfullu, sem vona a Pig; Laat oll Pyn Born, sem bera Krossen fa Hugsvolum; Myskunadu Pig yfer allar Manneskiur, myskunadu Pig yfer oss Pyna Smælingia: O JEsu lat ecke Syndena drottna yfer oss; Laat ecke Vondskuna fordiarfa oss; helldur gief oss Pa Naad, ad vier meigum Piona Pier hier i Lyfe, og komast sydann i Sofnud og Samkuæme Peirra Frumgietnu, sem a Himnum eru, uppteickna-

der. Bænheir oss O eskuleige Fader, firer JEsu Christi skuld, Amen.

Ein Bæn ad lesa med stalfum sier, þegar madur kiemur i Kirkiuna edur annad Hus til ad hlyda Guds Orde.

DRottenn, eg er innkomenn i þetta þitt heilaga Hus; til ad heira hvad þu Gud Fader, minn Skapare; þu Drottenn JEsus, minn Frelsare, þu verduge H. Ande minn Huggare i Lyfi og Dauda, vilt vid mig tala. Virdstu nu so ad opna mitt hiarta fyrer þin H. Anda, i JEsu Nafni, ad eg kunni af Prædikuninne ad læra, ad bera Angur fyrer mynar Synder, i Lyfi og Dauda ad trua a JEsum Christum og dags daglega ad betra mig i einu heilogu Lyferni og Framferde; þad heire, og bænheiri

Gud

Gud fyrer JEsum Christum Amen. Fader vor ꝛc.

Bæn ad lesa med sialfum sier ad lideñe Embættisgiord.

DRottenn, eg þacka þier af olla minnu Hiarta, ad þu hefur nu kient mier, hvad þu villt ad eg skuli giora; Hialpa mier nu, minn Gud, med þynum H. Anda, fyrer Saker JEsu Christi, ad eg meigi vardveita þitt Ord i hreinu Hiarta, þar af stirckiast i Trunni, og i einu heilegu Framferdi forbetrast, og mig þar vid hugga i Lyfi og Dauda Amen. Fader vor ꝛc.

Bæn, sem einn kann ad bruka a ollum Tymum huar sem hann er staddur.

DRottenn minn JEsu, jeg gief og fel mig, med Lyfi og Saalu, i þynar Hendur olldungis; Styr þu mier og stiorna

a mynum veige, snu Þu allre minne Olucku mier til gooda; Blessa Þu minn Utgang og Inngang, nu hiedan i fra og ad Eilyfu, Amen. Fader vor ꝛc.

Morgunbæn.

Þacker giore eg Þier miñ Himneski Fader, fyrer JEsum Christum Þinn elskulegan Son, minn Drottenn, og ad Þu hefur mig A umlidenni Nottu so nadarsamlega verndad oc vardveitt fyrer ollum Skada og Haska; Eg bid Þig ad Þu vilier fyrergiefa mier allar mynar Synder, sem eg hefi giort og framed, og ad Þu vilier mig a Þessum Degi vardveita fyrer Syndum og ollum illum Hlutum, so ad allur minn Lifnadur, og ol myn verck, mættu Þier vel Þocknast: Þviad eg befala mig minn Lykama og Sal og allt hvad eg hefi i Þynar

Hen-

Hendur; Þinn H. Eingill sie hia mier so Diofullenn fae eckert vallð yfer mier, Am. Fader vor ꝛc.

Kvølldbæn.

Þacker giore eg Þier Gud Drottenn Fader Himneskur fyrer JEsum Christum Þinn elskulegann Son minn Drottenn; og ad Þu hefur mig a Þessum Deige so nadarsamlega verndad og vardveitt; Eg bid Þig audmiuklega ad Þu vilier fyrergiefa mier allar mynar Synder, sem eg hefi a umlidnum Deigi raanglega giort og framed, og ad Þu vilier mig a epterkomande nottu nadarsamlega vernda og vardveita fyrer Dioflinum og allre Olucku. Eg befala mig, minn Lykama og Saal og allt hvad eg hefi i Þynar Hendur: Þinn H. Engill sie hia mier, so ad Diofulleñ fai eckert vallð yfer mier, Am. Fader v. ꝛc.

Bæn um Fyrergiefning Synbanna; sem madur kann og so ad bruka adur enn hann geingur til Skripta.

O! Drotten̄ Þu riettlate Gud eg maa maklega skaminast myn Þar fyrer, ad eg hefi so storlega broteda mooti Þier, og yfertroded oll Þyn Bodord; Eg medkienne ad eg hefi syndgad i Himinliñ og fyrer Þier, og er ecki verdugur ad kallast Þitt Barn. O Drottenn vor Gud og Fader, hia Þier er miskunseminn og fyrergiefningenn, Þess vegna ligg eg hier fyrer Þynu Auglite med minne audmiukre Bæn. O! Drottenn vertu mier aumum Syndara liknsamur, frelsa mig fra ollum mynnum Illgiordum, og fyrergief mier myn̄ar heimulegar Synder. O! JEsu Þu trufasti Biskup og Hefudhirder Sal-

Salnaña, hreinsa Þu myna samviſku af daudlegum Verckum. O JEſu Þu Saklausa Guds Lamb afmaa Þu allar mynar Yfertrödſlur sokum ſialfs Þyns; og minstu ecki a mynar Synder, vertu nadugur mynum afbrotum og Misverckum, og lat mig vera Þyna Arfleifd og Eigendoom, Saker Þinna Bleſſudu benia, og bloodraudu unda, sem Þu firer mig Þolder, mier til alls hins gooda, hvoriu eg eflaust treisti, Amen. Fader vor ꝛc.

Bæn epter Aflausnena.

O Gode Himneſke Fader, eg er nu af Hiarta gladur, og Þacka Þier audmiuklega fyrer sæta Huggun, Þu hefur heirt myna Jatning, og bænheirt mig fyrer Þinn elſkulega Son JEſum Christum. Unn mier Þeſſ O goode Fader, ad eg hallde mier

fastlega vid hann med Trumme, og Þiene mynum Naunga i mynu Kalle og Embætte, Inn til Daudans: Vardveit mig fyrer mynum Ovinum andlegum og lykamlegum: Virdstu ad Onyta I eirra vondan Asetning, og vilia i giegn mier, Þier kiære Fader og Þynum Syne JEsu Christo, samt H. Anda sie Lof, Æra og Vegsemd ad Eeilyfu, Amen.

Bæn fyrer Bergingu Holdsens Bloodsens Christi.

O HErra JEsu Christe myn eincka Von og Traust, mitt Lyf, mitt Niettlæte; myn vernd og mitt eincka Skiol: Þig bid eg af Hiarta, upvek Þu med mier eina Hiartans brennande girnd, Hungur og Þorsta til Þessarar Salarennar Fædu, sem er Þitt sannarlegt Holld og Blood, so ad eg laate mier ecke leidast opt og ty-

tydum Þad ad medtaka med sañre vidurkieñingu Synda minna, og med eruggu Trunadartrauste til Þyn, ad eg mætte so lafnlega stirckia Þar med myna Saal og Samvisku, allt Þangad til ad eg eitt Sinn fæ fullendad myna Wegferdareisu i Þessum Heime, og kiem til Þess rietta Fodurlandsens, huar eg fæ ad sia Þig Auglite til Auglites, og hia Þier eilyflega ad vera, Amen.

Bæn og Þackargiord epter Bergingena.

Þacker giore eg Þier Þu goode og giæfkuryke Gud, ad Þu hefur enn nu rykuglega mettad og miskunsamlega lyfgad Saal myna, med Hollde og Bloode Þyns elskulega Sonar. Eg bid Þig Þu sannleiksins Gud og Drottenn, gief mier nu framveigis

Naad

Naad Þyns H. Anda, so ad eg i mynum veikleika kunne framm ad leggia fyrer Þig eitt Þacklætis Offur, sem er sundurknosad og sorgfullt Hiarta, og i Þier, ad hafa allt mitt Skiol og Trausti; og daglega Þig bidia um Naad og Fyrergiefning Syndanna i Þynum Hiartans Syne JEsu Christo. Þu goode Gud, eg bid, ad so sem Þu hefur nu fyrer Þin H. Anda i mier uppbiriad Þad gooda, so vilder Þu Þad og lyka fullkomna allt til Enda, so eg mætte betra minn Lifnad, vidurkienna, og af Hiarta klaga myna Synd; riettelega ad Þeckia Þitt H. Nafn, og trua a minn HErra JEsum Christum; og med allre Gudrækne og goodfyse Þetta Sacramentum Þyns elskulega Sonar til myn Medtaka, og umsyder verda eilyflega Saaluholpenn Amen. Bæn

Bæn um Saluga Burtfor af Pessum Heime.

O HErra JEsu Christe, eg bid Þig ad Þu vilier audsyna mier Þyna Naad og Miskunseme, einckum a minne sydustu Stundu Þa eg skal skilia vid Þetta Lyf og fallvallta veroll. O Þu saklausa Guds Lamb, sem minna vegna varst fornfærdur a Krossens Alltare, virdstu fyrer Þyn H. Saar og bitran Dauda ad vægia mier, so eg ecke hastarlega edur oforvarandis i burt Sofne; helldur ad Þu vilier bua mig til myns Andlats med einu hiartanlegu Aangre og Idran fyrer mynar Synder, og giefa mier vit og ræmu so eg giete befalad Þier, i hendur Salu myna og Lykama, sem Þu mier giefed hefur; og skiliest Christelega og med brodurlegum Kiærleika vid myna Vi-

Vine og Naunga. Gief ad eg meige eirneñ med mier taka Pad rietta og sanna Veganeste, sem er Pitt Hollð og Blood, so ad myn Sal og Samviska meige Par vid stirckiast, og ad eg kinne ad verda eitt med Pier, og gieta suo yferunned allar Daudans og Diofulsens Araser og Skielfingar. Bevara mig Nadarsamlega, so eg med hinum gooda Simeone meige vel og med Friide i burtu fara, og sia Pig midt i Daudanum med mynum Sallar og Truaraugum, og sydan Pier alldrei sleppa allt inn i eilyft Lyf. O Drottenn yfergief mig ecke, hvorn Pu hefur skapad Pier til Lofs, og til Pess eilyfa Lyfsens

Amen.

sem Born og Ungmenne eiga ad læra.

Þesse Ord sem eg byd Þier i Dag/skallt leggia uppa Hiartad/og Þu skallt bryna Þau alltjafnt fyrer Bornum Þinum og ræda um Þau/ nær Þu situr i Þinu Huse/ og nær ed Þu geingur um Farenn veg/ nær ed Þu leggur Þig nidur/ edur stendur upp. Deut. 6

Ef ad Þu ert hlydugur Rausteñe Drottens Guds Þyns/ &c. Þa skalltu vera blessadur i Borgenne/ og blessadur a Akrenum; Blessadur skal vera Avoxtur Þyns Kvidar; Blessadur skalltu vera i Þinum Inngange/ og blessadur skalltu vera i Þinum Utgange. Deut. 28.

So seiger Drottenn/huor mig heidrar Þann vil eg heidra/ og huor mig foraktar/ hann skal fyrerliten verda. 1 Sam. 2.

Naken kom eg ut af minnar Modur Kvide/nakenn mun eg og burt aptur fara/ Drottenn gaf/Drottenn i burttook Þad/ blessad sie Nafned Drottens. Job. 1.

Drotten onyter Raadagiorder Þeirra Illzku/so ad Þeirra Hond fær Þui ei

af

af stadkomed. Hann hondlar hina wysu i Þeirra Slægsmunum, og umwellter Raadum rangferdugra. Job. 5.

Sæll er sa madur sem Gud leggur Hirting a; Þar fyrer fyrerlyt ecke Hirting hins Almattuga; Þui hann særer og græder, hann sundurslær, og hans Hond læknar. Ibidem.

Sæll er sa Madur sem hefur syna Listing i logmale Drottens, og talar um hans Logmaal Daga og Nætur. Þs. 1

Heir Þu Drotten myna Raust, nær ed eg kalla, miskuna Þu mier og bæn heir mig! Mitt Hiarta Þad setur Þier Þyn Ord fyrer, Þier skulud myns Anlites leita, Þar fyrer leita eg eirnenn Þyns Audlites. Fader minn og Moder mynn, Þau yfergafu mig, enn Drotten annadest mig. Þsal. 27.

Reide Drottens varer um Augabragd og hann hefur Listing til Lyfsins, um Kvolldtyma varer Graaturenn, enn ad Morgnedags Fognudurenn. Þs. 30.

I Þynar Hendur fel eg minn Anda Þu hefur frelsad mig Drotten Þu trufaste Gud. Þsal 31.

Sæll

Sæler eru Þeir, hvorium yfertroðslunnar eru fyrergiefnar, Þeir huerra Synder ad eru hulldar. Sæll er sa madur hvorium Drottenn tilreiknar ecki Syndena i hvors anda Þad eingenn flærd er. Þs. 32.

Wona Þu a Drotten og gior hid gooda, Bu Þu i Landenu, og leita Þinnar Atviñu ærlega. Haf Þu Þyna Unadsemd a Drottne, hann mun giefa Þier, hvad sem Þitt Hiartagirnest. Eg var ungur, og er nu gamall ordeñ, og ei hefe eg eñ sied hiñ Riettferduga verda yfergiefen, nie hanns Sæde gaanga epter Braude. Þsal. 37.

Offra Þu Gude Þacklætenu, og giald hinum hædsta Þyn Heit. Akalla mig a Neidenne, Þa mun eg frelsa Þig og Þu skallt heidra mig. Hvor ed Þacklætenu offrar, sa heidrar mig og Þad er regurenn, ad eg syni honum Guds Hialpræde. Þsal. 50.

Hreint Hiarta skapa Þu Gud i mier, og gief mier eirn Nyañ stodugan Anda. Kasta mier ecki burt fra Þynu Auglise og tak ei Þinn H. Anda i fra mier. Ad offred sem Drottne Þocknast er

harm

harm Þrungenn Ande/eitt harm Þrungæd og sundurkramed Hiarta/ Þa munttu Gud ecki fyrerlyta. Psal. 51.

Nær eg hefe Þig ad eins Drottenn Þa hirde eg hvorcke um Himen nie Jord. Þo ad eirnen mitt Lyf og Saal vanmegnest/ Þa ertu Þo Gud alla Tyma mitt Hiartans Traust/ og mitt Hlutskipte. Ps. 73.

Drottenn kienn Þu oss ad hugsa Þad vier hliotum ad deia/ so ad vier forsialer verdum. Psal 90.

Af Þui hann hneigest af Elsku til myn/ (seiger d.) vil eg frelsa hann/ af Þui hann Þecker mitt Nafn/ Þar fyrer vil eg verne da hann. Psal 91.

Sa sem eyrad hefur plantad/ skilde hann ecke heira? Sa sem Augad hefur skapad skilde hann ecke sia? Psal 94.

Lyka sem Þad Faderenn er Bornunum Liknsamur/ eins Þa er Drottenn miskunsamur Þeim sem hañ ottast; liknar fullur og miskunsamur er Drottenn/ Þoleñmodur og harla goodgiarn. Ps 103.

Sæll er sa madur/ sem er miskunsamur/ og laanar giarnan/ og utrietter syn E-

reyn-

rende/ſo hann giorer ongvum raanginde. Þviad hann mun æfennlega blyſa/ Þeim Riettlata mun alldrei gleimt verda. Pſal. 112.

Gott er ad treiſta uppa Drotten / og forlaata ſig ecke uppa Mennena. Gott er ad treiſta uppa Drotten / og vona ecki uppa Hofdingiana. Pſal. 118.

Þeir ed med taarunum nidur ſaa/ mun med Fognudenrum uppſkiera. Þeir ganga ut og graata / og bera agiætt Sæde! og koma med Fognude og bera ſyn Bindene. Pſal. 126.

Ef ad Þu Drottenn vilt tilreikna Synder nar/ Drotten / hvor ma Þa ſtandaſt? Þviad hia Þier er Fyrergiefningenn / ſo ad menn otteſt Þig. Pſal. 130.

Sia huorſu agiætt og elſkulegt Þad er / brædurner bua hvor vid annann Sam Þickelega. Þar i Þeim ſtad fyrer heiter Drottenn Bleſſanenne og Lyfenum alldur og ad eilyfu. Pſal. 133.

Drottenn Þu formercker mynar Hugreninngar aleingdar. Huort eg geing edur ligg / Þa er Þu i kringum mig / og ſier alla myna vegu. Þviad ſia Þu / Þar er

eckert

eckert Ord a minne Tungu, Þad Þu Drottenn viter Þad ei allt. Þsal. 140.

Drottenn gack ecke i Dom vid Þræl sin, Þuiad fyrer Þier er eingenn lifande manna riettlatur. Þsal. 143.

Drottenn er nalægur ollum Þeim sem hann akalla, ollum Þeim sem hann med alvoro akalla. Hann giorer huad hiner Gudhræddu girnast, hann heirer Þeirra Kall og hialpar Þeim. Þs. 145.

Son miñ hlyd Þu aga Fodur yns, og yfergief ecke bod Þiñar Moodur Þuiad flykt er Þynu hofde fogur pryde og ein kiedia a Þynum Haalse. Ords. b. 1.

Son minn geim Þu Bodord Fodur Þyns, og forlat ecke Þinnar Moodur Logmaal. Bittu Þau saman ætyd upp a Hiarta ier og heing Þau um Hals Þier. So ad Þau leide Þig Þa Þu geingur, og giæte Þyn Þa Þu leggur Þig nidur, og Þau sieu Þyn Ræda nær Þu vaknar. Ordsb. 13.

Huor Hirtingena ecki vill lyda, hefur Fatækt og Skom, eñ sa sem hlyder giarnan ávytanenne, mun til heidurs koma. Ords. 23.

Grei-

Greiner H. Rit-ningar.

Um Skøpunena.

I Sex Daga giorde Guð Himin og Jord, Hafed og allt það sem þar er inne, Exod. 20, 11.

Um Syndena.

Fyrer eirn Mann kom Synden i Heimen, og fyrer Syndena Dauden, og so hefur Dauden þreingt sier i giegnum til allra Manna, med þui aller hafa syndgad, Rom. 5.

Mansens þanckar eru vonder fra Barndome, Gen. 8, 21.

Huad Holdsins skiniar er fiandskapur i giegn Gude, Rom. 8, 7.

Þeir eru aller samann Syndarar, og hafa skort a þeirre Hroosun, sem fyrer Gude gilder, Rom. 3, 23.

Um Løgmaled.

Elska skalltu Drottenn GUD þinn af ollu Hiarta þynu, allre Salu þinne og ollu Hugskote þynu: Þetta er þad yppasta og fyrsta Bodord; Þad annad er þessu lykt: Þu skallt elska Naunga þinn sem sialfan þig: I þessum tueimur Bodordum er innefaled allt Løgmaled og Spamennerner, Matth. 22, 37. &c.

Um Endurlausnaran Christum.

I Tymans Uppfillingu, sende GUD sinn Son fæddan af Kvinnunne, Løgmalenu underorpen, uppa þad hann frelsade þa sem under Løgmalenu voru, Gal 4, 4.

Eirn er Gud, og eirn er Medalgangare a Mille GUDS og Manna, Madurenn JESUS Christur, sem gaf sig sialfan til Endurlausnar fyrer alla, 1 Tim. 2, 5.

Þar

Þar er ecke Saluhialp i nockrum ǫdrum; og Þar er eckert Nafn annad Monnunum giefed, i huoriu oss birie Saluholpnum ad vera (utan i Nafneno JEsu) Act. 4, 12.

Um Ydranena.

Gierid Ydran, Þui Himnaryke er nalægt, Matth 3, 2.

Øren er allareidu sett til rota Trianna, huort Það Trie sem ecke færer godann Avext, skal uppheggvast, og i Eldenn kastast. ibid.

Komed til myn aller, sem erfided dryged, og Þunga erudbiader, eg vil endurnæra ydur, Matth. 11.

Um Rietlætingena.

Huor vill asaka Guds Utvalda? Gud er hann sem riettlætter, Rom. 8, 3.

Þier erud Af huegner, Þier

erud Helgader, hier erud Nietlater Ordner i Nafne Drottens JEsu og firer anda Guds vors.

Um Evangelium.

Evangelium er Kraftur Guds til Saluhialpar, ollum : eim sem pui trua, Rom. 1, 6.

Huor hann vardveiter mitt Ord, hann skal ecke Daudan sia ad eilyfu, Joh. 8, 51.

Um Skirnena.

Skirnen er Sattmale goodrar Samvitsku vid Gud.

Um Kvølldmaltydar Sacramented.

Sa Blessade Kaleikur, huorn vier blessum, er hann ecke Hlutteknung Christi Blods? Pad Braud sem vier briotum, er pad ecke Hluttekning Christi Likama, 1 Cor. 10, 16.

Um averte Truarennar.

Ef pier lifed epter Hollee-

nu.

nu, þa munu þier deya, enn ef þier deyded fyrer andann Holldsens Girnder, þa munu þier lifa, Rom. 8, 13.

Þegar þier hafed giort allt þad sem ydur er boded; þa seiged, onyter þionar erum vier, þui vier hofum giort, þad sem vier vorum skyllduger ad giora, Luc. 17, 10.

Um Christelega Kirckiu.

Kiennid þeim ad hallda, allt þad sem eg hefe boded ydur; Sia eg er med ydur alla Daga allt til Veralldarennar Enda, Matth. 28, 20.

Miner Sauder heira mina Raustu, og jeg þecke þa, og þeir filgia mier epter, og eg gief þeim þad eilyfa Lyfed, og þeir munu ecke fyrerfaraſt ad eilyfu og eingenn mun kunna ad slyta þa af minne Hende.

Um Krossen.

Huor sem ecke ber sinn Kross, og filger mier epter, hann kann ecke minn Læresveirn ad vera, Luc. 14, 27.

Huorn þann sem Drottenn elskar, þann hirter hann, og hefur Velbocknan a honum, sem Fader a Syne synum, huorium hann vill vel, Ordsk. 3.

Nær vier dæmustum, verdum vier af Drottne tiptader uppa þad vier fordæmustum ecke med Heimenum, 1 Cor. 11, 32.

Jeg helld ad motlætingar þessara Tyma, sieu ecke verdugar þeirrar Dyrdar, sem sydar meir mun vid oss opennber verda.

Um Bænena.

Akalla mig i Neidenne, jeg vil frelsa þig og þu skalt vegsama mig, Psal. 50, 15.

Huors sem þier bidied Fodu-

renn

renn i minnu Nafne, Þad mun hann giefa ydur, Joh. 16, 23.

Um Yfervallded og þa Undergiefinu.

Sier huor Manneskia skal vera Yfervalldenu undergiefenn, þui Þar er ecke til Yfervalld nema af Gude, Rom. 13, 1.

Um Ektaskapen.

Hionabanded skal heidurlegt hallded verda a medal allra, og Ektasængen osleckud, Ebr. 13, 4.

um Daudann og Upprisuna.

Verdlaun Syndarennar er Daudenn, enn Guds Gafa er eilyft Lyf i Christo JEsu vorum Drottne, Rom. 6.

Huort sem eikeñ fellur til Nordurs edur Sudurs, i huorn Stad sem hun fellur, Þar skal hun liggia, Eccl. 11, 3.

Jeg er Upprisan og Lyfed (seiger

ger Christur) huor hann truer a mig, han skal lifa, Jafnvel tho hann deye; og huor sem lifer og truer a mig, hann skal alldrei deya, Joh. 11, 26.

Um Doms Dag.

Dagur Drottens mun koma, so sem Þiofur a Nottu, a huorium Himnarner munu forganga med Brestum, og Hofud skiepnurnar af Hita bradna, og Jordin og øll þau Verck sem þar eru iñe, munu uppbrenna, 2 Pet. 3, 10.

Advørum.

Jeg aminne ydur ad þier med taked ecke Guds Nad til Forgiefens, þui hann seiger: I þægelegann Tyma bænheirda eg þig, og a deige Hialpræddesens hialpade eg þier: Nu er sa þægelige Tymen, nu er Dagur Hialpræddesens, Hebr. 6, 10.

Ephia Jonsdatter
a Arnarstöde.